

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD BRATISLAVA

Zásady ochrany

Pamiatková zóna Bratislava - Rusovce

Textová časť

Schválil:

PhDr. Peter Jurkovič
riaditeľ KPÚ Bratislava

Zodpovedný riešiteľ:

PhDr. Viktor Ferus, KPÚ Bratislava

Autori:

PhDr. Viktor Ferus, KPÚ Bratislava

Mgr. Elena Bukovčanová

PhDr. Karel Prášek

Ing. Natália Režná-Foltinovičová

Ing. Miriam Glejteková

Bratislava, 2014

Obsah

1. ZÁKLADNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

- 1.1. Názov pamiatkovej zóny Názov obce, mesta podľa základnej územnej jednotky a katastra, v ktorom sa pamiatkové územie nachádza**
- 1.2. Orgán, ktorý územie vyhlásil, dátum vyhlásenia, č. ÚZPF**
- 1.3. Vymedzenie pamiatkového územia**
- 1.4. Vymedzenie ochranného pásma**

2. ODÔVODNENIE OCHRANY PAMIATKOVEJ ZÓNY

- 2.1. Dôvod spracovania zásad ochrany pamiatkového územia**
- 2.2. Stručný historický a stavebný vývoj územia**
- 2.3. Zásadné urbanistické vývojové etapy**
- 2.4. Urbanistická štruktúra pamiatkového územia (rozbor územia)**
- 2.5. Vyhodnotenie územia z hľadiska pamiatkových hodnôt**
- 2.6. Funkčné využitie pamiatkového územia**
- 2.7. Národné kultúrne pamiatky**
- 2.8. Funkčné využitie objektov v pamiatkovom území**
- 2.9. Spolupráca na regenerácii pamiatkového územia**
- 2.10. Prehľad v súčasnosti platných ako aj rozpracovaných územno-plánovacích dokumentácií**

3. POŽIADAVKY OCHRANY PAMIATKOVEJ ZÓNY

- 3.1 Základné požiadavky ochrany pamiatkového územia**
- 3.2 Požiadavky na primerané funkčné využitie pamiatkového územia**
- 3.3 Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie**
- 3.4 Požiadavky na zachovanie objektovej skladby pamiatkového územia**
- 3.5 Požiadavky na výškové usporiadanie objektov v pamiatkovom území**
- 3.6 Požiadavky na prvky interiéru a uličného parteru**
- 3.7 Požiadavky na zachovanie charakteristických pohľadov v území**
- 3.8 Požiadavky na ochranu siluety a panorámy územia**
- 3.9 Požiadavky na zachovanie archeologických nálezísk**
- 3.10 Požiadavky na zachovanie ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia**

4. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

5. PRÍLOHY

- 5.1 Zoznam podkladov**
- 5.2 Historická a odborná dokumentácia**
- 5.3 Fotografická dokumentácia**
- 5.4 Objekty evidované v ÚZPF**
- 5.5 Pamätihodnosti**
- 5.6 Grafická dokumentácia**

1. ZÁKLADNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

1.1. Názov pamiatkovej zóny:

Pamiatková zóna Bratislava - Rusovce

1.2. Názov obce, mesta podľa základnej územnej jednotky a katastra, v ktorom sa pamiatkové územie nachádza:

Mestská časť Bratislava - Rusovce, k. ú. Rusovce

1.3. Orgán, ktorý územie vyhlásil, dátum vyhlásenia:

Nariadenie Národného výboru hlavného mesta SR Bratislavy s účinnosťou od 1.10.1990, potvrdené Vyhláškou Okresného úradu Bratislava č. 1/92 zo dňa 18.8.1992 s účinnosťou od 1.10.1992.

1.4. Vymedzenie pamiatkového územia:

Územie pamiatkovej zóny je vymedzené v Nariadení Národného výboru hlavného mesta SR Bratislavy o vyhlásení pamiatkovej zóny Bratislava - Rusovce s účinnosťou od 1.10.1990 v Článku 2 ods. 1., bod 4. nasledovne: ...je ohraničená rozhraním medzi juhozápadnou hranicou intravilánu obce Rusovce a parcelou č. 1115, zahŕňa časť parcely č. 1115 okolo objektu s parcelačným číslom 1112, pokračuje severozápadným rozhraním východnej hranice intravilánu obce s parcelou č. 12222/3, osou ulice Colnícka, osou ulice Balkánska, rozhraním východnej hranice intravilánu obce s parcelami č. 393/1 a 1207, ďalej sleduje vonkajšiu hranicu pôvodného rozsahu areálu parku kaštieľa. Hranica pamiatkovej zóny potom pokračuje osami ciest parcelami č. 1143 a 1154, osou ulice Balkánska, vonkajším obvodom parciel č. 1054 a 812, ohraničuje časť parcely č. 1115

okolo objektu s parcelačným č. 1117 a na rozhraní parcely č. 1115 a juhozápadnou hranicou intravilánu obce sa uzatvára.

Hranice územia nie sú vymedzené presne po hraniciach parciel (parcelné čísla sú uvedené len orientačne). Precíznejšie definovanie hraníc je v materiáli Pamiatková zóna BRATISLAVA– Rusovce, Návrh na zmenu vymedzenia pamiatkovej zóny (Pamiatkový úrad Slovenskej republiky 2005):

Hranica začína v najsevernejšom bode územia v najsevernejšom bode parcely 400. a smerom J po jej V hranici pokračuje a prechádza na V hranice parciel 402, 403, 405, 388 (Hájová ul.). Ďalej nadväzuje smerom J po V hranici parcely 389 (Colnícka ul.) až do bodu styku parciel 389, 224 a 223. Odtiaľ priamo smerom SV pretína parcelu 389 (Colnícka) do bodu styku parciel 389, 391 a 87. Ďalej pokračuje po SZ hranici parcely 87 (Balkánska ul.) do bodu styku parciel 391, 392 a 87. Z tohto bodu priamo pretína parcelu 87 do najsevernejšieho rohu parcely 218, ktorý je stykom parciel 218, 393/3 a 87. Odtiaľ pokračuje smerom V po J hranici parcely 393/3 a po JV hranici parcely 393/4 smerom SV. Ďalej v extraviláne pokračuje po SZ hranici parcely 1185, 1187, 1188//2, a 1188/3. Z tohto bodu priamo pretína parcelu 1188/1 do bodu styku parciel 1357, 1188/1n a 1332/14. Ďalej po SZ a nadväzne SV hranici parcely 1332/1, po JZ hranici 1332/15 smerom JV a po Z hraniciach parciel 1334/6, 1334/2, 1334/7, 1334/5, 1334/4 a 1334/10 J smerom až do najjužnejšieho bodu tejto poslednej parcely, do bodu styku s parcelou 334/9. T sa stáča JZ smerom po Z hranici parcely 339/4 a po jej J hranici smerom JV. Pokračuje po JZ hranici parcely 1333 až do jej najjužnejšieho rohu. Odtiaľ priamo pretína parcelu 1332//2 a 1331 až po styk s J hranicou 1331 a so SV rohom parcely 1328. Tu sa stáča JZ smerom po JV hranici parcely 1328, 1327, 1325, 1324, 1323, 1322, 1321, 1320/5, 1319, 1317 až do styku s parcelami 1152/36 a 1142/4. Tu sa stáča SZ smerom a po JZ hranici parcely 1317 pokračuje až do bodu styku s parcelami 1162/320 a 1162/20. Tu po JV hranici parcely 1162/20 sa stáča JZ smerom a pokračuje po JV hranici parcely 1162/291. V jej JZ rohu sa stáča JV smerom po JZ hranici parcely 1162/1, pokračuje JZ smerom po SZ hranici parcely 1162/36 až do bodu styku s parcelami 1147/1 a 1162/13. Odtiaľ JZ smerom po JV hranici parcely 1147/1, 1147/2, 1145, 1152/7, 1152/4, 1152/8, 1144/7, 1144/8, 1144/9, 1377/3 a 1177/2. Tu sa stáča smerom SZ po V a S hranici parcely 1085/1 až do bodu styku s parcelou 1154. Po JV hranici parcely 1154 smerom JZ až do

bodú styku s parcelou 87/1 (Balkánska ul.) Tu sa stáča po SV hranici parcely 87/1 smerom JV až do bodu styku parciel 1078, 1079 a 87/1. Z tohto bodu, prekračujúc priamo parcelu 87 (Balkánska ul.) vedie JZ smerom do najjužnejšieho bodu parcely 1053/2. Z neho pretína priamo parcelu 813/1 (Kováčsova ul.) do bodu styku parciel 812, 813/1 a 115/1. Z tohto bodu sa stáča smerom SZ po SV hranici parcely 115/1, 115/8 až do styku so SZ rohom parcely 459. odtiaľ SV smerom po SZ hraniciach parciel 459, 458, 457, 440, 435, 434, 429, 428, 426, 423, 422, 419, 418, 413, 412, 407, 406, 401, a 400 až do východiskového bodu hranice.

1.5. Vymedzenie ochranného pásma:

Pamiatková zóna nemá vyhlásené ochranné pásmo.

2. ODÔVODNENIE OCHRANY PAMIATKOVEJ ZÓNY

2.1. Dôvod spracovania zásad ochrany pamiatkového územia

Od vyhlásenia Pamiatkovej zóny Bratislava – Rusovce v roku 1990 neboli spracované zásady predmetného pamiatkového územia. V roku 2002 boli spracované **Zásady pamiatkovej ochrany časti Pamiatkovej zóny Rusovce** pokrývajúce územie severne od Balkánskej ulice zamerané predovšetkým na riešenie spôsobu ochrany jestvujúcich a potenciálnych archeologických pamiatok (areál múzea Gerulata a hypocaustum obytného domu zapísané v ÚZPF), ktoré neboli schválené. V roku 2005 spracoval Pamiatkový úrad Slovenskej republiky **Pamiatková zóna BRATISLAVA– Rusovce, Návrh na zmenu vymedzenia pamiatkovej zóny**. Návrh nebol legislatívne schválený. Materiál definoval časť jestvujúceho územia pamiatkovej zóny ako územie bez pamiatkového záujmu a to: „...najmä v súvislosti s prioritnou ambíciou ochrany archeologických nálezov a nálezísk v danom území, ktoré ašpiruje na zápis do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Ostatné pamiatkové hodnoty, najmä však individuálne nechránené zachované hmotovopriestorové štruktúry nie sú takého charakteru, že by si vyžadovali územnú ochranu. Navrhovaná zmena má za cieľ zamerať sa na najdôležitejšie

pamiatkové hodnoty v predmetnom území a stanoviť v ňom taký režim, ktorý sa predovšetkým sústreďí na ochranu a prezentáciu všetkých zachovaných nálezov a nálezísk pod zemou, nachádzajúcich sa v ňom. Redukované územie lužného lesa a inundačného pásma nie je z hľadiska pamiatkových hodnôt nevyhnutné chrániť formou pamiatkovej zóny, keďže sa v ňom nenachádzajú žiadne výnimočné ani sústredené pamiatkové hodnoty, ani z hľadiska ochrany historickej zelene a archeológie.“

Cieľom je stanovenie zásad pre zreteľné určenie podmienok ochrany súvisiacich s archeologickým potenciálom územia, ako aj kritérií pre výstavbu či stavebné rekonštrukcie v danom území v nadväznosti na existujúce NKP a ich areály, ako aj pre charakter zástavby lokality obce ako pamiatkového územia.

2.2. Stručný historický a stavebný vývoj územia

Prvé písomné správy, týkajúce sa územia Rusoviec máme už z doby rímskej a to v dielach "Itinerari Antonini", "Notitia dignitatum" a vyznačené sú na stredovekom prepise rímskej mapy z 3. storočia, tzv. "Tabula Peutingeriana". O Gerulate ako o dnešných Rusovciach sa zmieňuje vo svojom diele z roku 1777 aj Matej Bel. Ďalšie správy máme od anglických cestovateľov J. Millesa a R. Pococka, ktorí sa v roku 1737 priplavili do obce Karlburg, kde našli ešte zvyšky múrov.

Prvé archeologické výskumy koncom 19. stor. uskutočnil so súhlasom majiteľky grófkych Laury Henckel Ágost Sötér, jednatel' Historicko-archeologickej spoločnosti Mosonskej župy a kustód múzea v Mosonmagyaróvári. Umiestniť starovekú Gerulatu do súčasného polohopisu sa podarilo až v druhej pol. 20. stor. po objavoch J. Dekana, L. Kraskovskej a M. Pichlerovej. Na základe ich výskumov bolo možné vypracovať archeologickú topografiu pravekých a rímskych Rusoviec.

Najstaršími doteraz známymi obyvateľmi územia Rusoviec je ľud tzv. wieselburskej kultúry staršej doby bronzovej (2200—1600 pred Kr.). Svojich mŕtvych pochovával na dvoch kostrových pohrebiskách preskúmaných na vyvýšenine v západnej časti obce.

V 7. stor. pred Kr. vzniklo na tom istom mieste žiarové pohrebisko kalendenberskej kultúry. Jej sídliskové objekty sú známe na Maďarskej ul. Osídlenie tejto časti Bratislavy v dobe laténskej dokazuje jeden z mála kostrových hrobov nájdený na Kováčovej ul. pri stavbe bytovky

v roku 1975 a laténsky objekt na Bergli. V polohe „Pri kaštieli“ bolo odkryté polykultúrne sídlisko z doby bronzovej a doby laténskej.

Do prostredia zanikajúcej keltskej civilizácie na strednom Dunaji preniká v 1. stor. po Kr. Rímska ríša. V roku 15 n. l. Rimania zriadili priamo na Dunaji legionársky tábor Carnuntum na území dnešného Petronellu a Bad Deutsch-Altenburgu v Rakúsku. Vzniká základ rímskeho limesu na Dunaji. Jeho súčasťou bol aj kastel Gerulata vybudovaný v intraviláne dnešných Rusoviec pravdepodobne za Flaviovcov. V stavebnom vývoji kastela boli zatiaľ identifikované 4 základné stavebné fázy datované do 1. – 4. stor. S historickým vývojom kastela Gerulata súvisia štyri pohrebiská z doby rímskej v intraviláne Rusoviec a sídliskové vrstvy s objektami a kamennými stavbami civilných prítáborových osád – vicusov. Posledná etapa kastela Gerulata v 4. a zač. 5. stor. po Kr. sa spája s pobytom spojeneckých družín barbarského pôvodu – foederátov, ktoré signalizujú nástup novej doby sťahovania národov.

Po zániku rímskeho kastela Gerulata dokazujú archeologické nálezy sivej keramiky na Bergli existenciu langobardského, prípadne avarskeho osídlenia v 6.- 7. stor. S avarsko-slovanským obdobím sa spája nález dvoch hrobov datovaných do 8. stor. na vyvýšenine západne od Kováčovej ul.

Veľkomoravské obdobie v dejinách dnešných Rusoviec reprezentuje nález sídliskových objektov z 9.- zač. 10. stor. na Bergli.

Po usadení starých Maďarov v Karpatskej kotline po porážke na Lechu v r. 955 vzniká tzv. belobrdská kultúra. Charakterizujú ju ploché radové kostrové pohrebiská, aké sa v Rusovciach preskúmalo na vyvýšenine západne od Kováčovej ul.

Po vzniku Uhorského kráľovstva zač. 11. stor. boli v Rusovciach usadení nomádi označovaní ako „Rusi“. Strážili cestu vedúcu z Uhorska do Rakúska cez Magyaróvár a Hainburg do Viedne. V priestore za kostolom sv. Víta, na Ilýrskej ulici boli preskúmané sídliskové objekty datované do 11. – 12. Storočia. To dalo pravdepodobne základ pre maďarské pomenovanie Rusoviec ako „Oroszvár“, t.j. ruský hrad. Prvá písomná zmienka o Rusovciach je z r. 1208, kedy sa Rusovce spomínajú ako „terra Uruzwar“. Rusovce už v prvých storočiach existencie uhorského kráľovstva plnili úlohu významnej pevnosti v pohraničnej oblasti oproti susednému Rakúsku. O tom svedčí aj prvá zmienka o hrade v Rusovciach z roku 1266. V pol. 14. stor. nadobudli Rusovce význam ako obchodné stredisko. V 14. stor. boli Rusovce pravdepodobne súčasťou panstva Magyaróvár (teraz Mosonmagyaróvár v Maďarsku). Niekedy na prelome 14. a 15. Storočia tu bola zriadená

tridsiatková mýtna stanica. V tomto období sa prvý krát objavuje aj nemecký názov Rusoviec – Karlbürg v rôznych podobách. Rusovce sa uvádzajú v historických prameňoch 13. – 14. stor. ako „villa“, v r. 1439 sa prvý krát objavuje označenie „ oppidum“.

V 30.- 60. rokoch 16. stor. príchodom Chorvátov sa mení národnostné zloženie obyvateľstva Rusoviec. V 17. stor. mali Rusovce výrazne chorvátsky charakter s maďarskou a nemeckou menšinou. Rusovské panstvo s mestekom a zámkom získal v r. 1646 Štefan Zichy, župan Mošonskej stolice. Vrchol rozkvetu dosiahli Rusovce v 18. stor. Do Rusoviec prichádzajú opäť Nemci a z konca 17. stor. je aj prvá zmienka o Židoch. Chorvátske obyvateľstvo sa čiastočne asimiluje v nemeckom prostredí a koncom 18. stor. sú Rusovce charakterizované ako nemecké mesteko. V roku 1744 Rusovce zničila povodeň, ktorá vraj odniesla viac než 100 domov. Následne na to dala Mária Terézia pri Dunaji vybudovať hrádzu, ktorá mala chrániť Rusovce pred povodňami. Za cisára Jozefa II. vykonalo sa v Uhorsku v rokoch 1784-1787 prvé sčítanie ľudu. Vtedy bolo v Rusovciach 223 domov, ktoré obývalo 442 rodín v celkovom počte 2003 obyvateľov. Neskôr, v roku 1794 zasiahlo Rusovce zemetrasenie a v roku 1803 podľahla veľká časť mestečka ničivému požiaru. Tieto katastrofy pravdepodobne nezmenili urbanistickú štruktúru sídla. Prejavili sa najmä v regenerácii zástavby. V 19. stor. vznikol z bývalých alodiálnych pozemkov rusovského panstva veľkostatok grófa Emanuela Zichy-Ferrarisa. V štyridsiatych rokoch 19. stor. bol kaštieľ v Rusovciach prestavaný vo windsorskom slohu a vybudovali pri ňom veľkolepú koniareň. Rusovce v zmysle zákonných úprav z r. 1871 o zriadení obcí v rakúsko-uhorskej monarchii stratili výsadné postavenie mestečka. Obec Rusovce bola pričlenená do okresu Rajka a stala sa sídlom obvodného notárskeho úradu. V r.1872 – 1906 vlastnil rusovské panstvo gróf Henckel von Donnersmarck a v r. 1906 –1945 Elemír Lónay s manželkou. Po prvej svetovej vojne pripadli Rusovce spolu s Jarovcami a Čunovom Maďarsku, od r.1947 podľa záverov Parížskej mierovej konferencie boli spomínané obce pripojené k Československu. Ako samostatná obec zostala až do r.1972, kedy bola pripojená k hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislave.

2.3. Zásadné urbanistické vývojové etapy

Základom pôvodnej urbanistickej štruktúry bol priestor dnešnej Irkutskej a Maďarskej ulice, nachádzajúci sa na návrší s kostolom sv. Márie Magdalény smerujúci k dunajskému brodu. Na bývalé rímske castellum nadviazal stredoveký hrad (hrádok), okolo ktorého začalo vznikať

súvislejšie stredoveké osídlenie. Situovanie najstarších historicky postihnuteľných a čiastočne zachovaných architektúr v Rusovciach z 13. – 17. stor. sa viaže k oblasti Maďarskej ul. (hrad z 13. stor. na Bergli, renesančný objekt na rohu Maďarskej a Gerulatskej ul., jezuitský kláštor, predchodca dnešného kaštieľa). Pomenovanie Maďarská ulica v slovenských stredovekých urbanistických štruktúrach spája ulicu s pôvodným osídlením. V Rusovciach je „maďarské“ obyvateľstvo najneskôr od 16. storočia prevrstvené Chorvátmi. Urbanistická os Rusoviec sa presúva na Balkánsku ulicu, ktorá dostáva podobu vretenovite rozšírenej ulicovky s radom aditívne radených parciel po oboch stranách osi ulice (dnešná Balkánska ulica). Urbanisticky samostatnú časť obce tvorí kaštieľ s pomocnými budovami a rozsiahlym historickým parkom a poľnohospodárskym areálom. Po zániku brodu v 80. rokoch 18. st. (okolo r. 1775-7) sa mení urbanistická štruktúra obce. Najstaršia hlavná rusovská komunikácia - Maďarská ulica integrujúca pôvodný centrálny verejný priestor v okolí dnešného kostola sv. Márie Magdalény, s relatívne samostatným urbanistickým komplexom rusovského kaštieľa sa v 18. stor. stáva druhoradou obecnou cestou obslužného charakteru. Samostatnou enklávou zostáva staré duchovné centrum obce, r. k. kostol s príľahlou farou a hospodárskymi objektmi. Balkánska ul. prevzala regionálnu komunikačnú a trhovú funkciu miesta. Irkutská ul. sa formuje až na konci 18. a v prvej pol. 19. stor., rovnako ako zalomenie Maďarskej ul. východným smerom. V 20. stor. sa dotvára zástavba severnej časti Irkutskej ul. Pôvodné historické jadro Rusoviec sa dostalo na okraj intravilánu. Nová situácia spôsobila prestavbu severnej časti dnešnej Irkutskej ul. a zmenu pôvodnej funkcie príľahlého priestranstva, na ktorom sa pôvodne spájala vidlica ciest na Bratislavu a Hainburg. Pôvodný centrálny verejný priestor pri dnešnom kostole sv. M. Magdalény je sčasti rozparcelovaný a zastavaný. Zrušením brodu v 80. rokoch 18. st. (okolo r. 1775-7) stratila táto komunikácia význam a nová, pre ďalší vývoj určujúca urbanistická štruktúra, sa vytvorila presunom centra mestečka na západ. Základom tejto novej štruktúry sa stalo šošovkovité námestie (Balkánska ulica), cez ktoré viedla obchodná cesta spájajúca Maďarsko a Rakúsko, ku ktorej sa pripája mladšia uličná sieť. Trojuholníkový priestor križovatky ciest vedúcich z Bratislavy a Jaroviec je najmladšou urbanistickou premenou Rusoviec

2.4. Urbanistická štruktúra pamiatkového územia

Základom urbanistickej skladby obce je pozdĺžna parcela, ktorej asi polovičku hĺbkovej osi vyplňa obytno-hospodársky trakt orientovaný kolmo na ulicu s pripojenými hospodárskymi

budovami a vedľa prebiehajúcim dvorom, ktorý bol pôvodne ukončený samostatne stojacou stodolou. Prevládajúcim pôdorysným typom v Rusovciach je pozdĺžna troj priestorová forma domu s hospodárskym traktom aditívne radeným v zadnej časti.

V juhovýchodnej časti námestia prevláda uhlový krížový dom s krytým prejazdom na strane, alebo v strede.

2.5. Vyhodnotenie územia z hľadiska pamiatkových hodnôt

Predmet pamiatkovej ochrany pamiatkovej zóny bol určený vo vyhláske z roku 1992:

- a/ historický pôdorys a jemu prislúchajúca priestorová a hmotová skladba a zachovaný vidiecky charakter;
- b/ známe i predpokladané archeologické náleziská;
- c/ nehnuteľné kultúrne pamiatky a i ďalšie objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny;
- d/ verejná a vyhradená zeleň;
- e/ panoráma pamiatkovej zóny a hlavné historické dominanty v rámci interiéru obce i z diaľkových pohľadov.

Územie pamiatkovej zóny Rusovce má druhovo a kvalitatívne rôznorodé pamiatkové hodnoty. Z tejto skutočnosti vychádza aj určenie predmetu ich ochrany:

1. Zachovaný **historický pôdorys vidieckeho sídla**, jeho jedinečná urbanistická štruktúra so zvyškami zástavby objektov prímestskej architektúry s prvkami tradičnej ľudovej stavebnej kultúry, sústredenej predovšetkým na Balkánskej ulici. Táto zástavba, napriek tomu, že v individuálnom výraze jednotlivých objektov nepredstavuje výrazné architektonicko-historické hodnoty /o čom svedčí aj skutočnosť, že na území pamiatkovej zóny sa nenachádza národná kultúrna pamiatka evidovaná ako ľudový dom v Ústrednom zozname pamiatkového fondu/, si ako celok zachovala charakteristický výraz a atmosféru vidieckeho sídla, ktoré vytvára primerané prostredie pre ochranu a prezentáciu archeologických pamiatok: **pôdorysná schéma sídla**, ktorú vytvára hlavná komunikačná os – vretenovite rozšírená Balkánska ul. a na ňu nadväzujúce priečne komunikácie vytvárajúce charakteristickú uličnú sieť obce. Hmotovo-priestorová **štruktúra zástavby** tohto rozsiahleho územia, ktorá je dokladom jeho zložitého historického a urbanisticko-

architektonického vývoja do súčasnosti. Práve však s ohľadom na rôzne charakteristické časti územia: a) Balkánska ulica, zástavba východne od Balkánskej ulice, b) novovzniknutá uličná sieť so zástavbou z druhej pol. 20. storočia na západnom okraji pamiatkovej zóny, c) územie bez pamiatkových hodnôt v juhovýchodnej časti pamiatkovej zóny, pozri grafická dokumentácia (03 Územie bez pamiatkových hodnôt). Za pamiatkovo najhodnotnejšiu štruktúru je pokladaná okrem národných kultúrnych pamiatok a archeologických nálezov a nálezísk vidiecka zástavba okolo Balkánskej ulice a na Irkutskej ulici, ako aj objekty, tvoriace pôvodne administratívne a hospodárske zázemie panstva, a areál národnej kultúrnej pamiatky - archeologická lokalita **Rímsky vojenský tábor Gerulata** so súvisiacou zástavbou nad terénom, ktorej územie je ohraničené ulicami Balkánska ul., Maďarská hranica intravilánu na SV. Gerulata bola súčasťou unikátneho európskeho reťazca opevnení na rímskej hranici, ktoré nazývame Limes Romanus. Toto opevnenie má význam v celoeurópskom meradle a tento kastel je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Nie je zanedbateľná ani tá skutočnosť, že Rusovce sú jednou z najdlhšie kontinuálne osídlených obcí na Slovensku bez akýchkoľvek hiátov.

2. Predmetom ochrany sú predovšetkým všetky podzemné potenciálne archeologické nálezy, ako aj drobná zástavba vidieckeho charakteru, ktorá predstavuje dôležitý stupeň vývoja obce.
3. Národná kultúrna pamiatka archeologická lokalita **Rímsky vojenský tábor Gerulata** so súvisiacou zástavbou nad terénom, ktorej územie je ohraničené ulicami Balkánska ul., Maďarská hranica intravilánu na SV. Gerulata bola súčasťou unikátneho európskeho reťazca opevnení na rímskej hranici, ktoré nazývame Limes Romanus. Toto opevnenie má význam v celoeurópskom meradle a kastel je jeho neoddeliteľnou súčasťou.
4. Archeologická lokalita **vicus** aj so súvisiacou zástavbou na povrchu, ktorá priliehala ku kastelu na SZ, kde bolo jadro osady (s predpokladaným rozsahom až po štátnu cestu). Na JZ sa približne kryje s historickým jadrom obce, čiže zástavbou okolo Balkánskej ulice a siahla až po ul. Pohraničníkov na JZ a JV a po ulicu Vývojovú na SZ. V JV predpolí kastela pravdepodobne zasahuje až do priestoru hospodárskych stavieb kaštieľa a parku, Predmetom ochrany sú predovšetkým všetky podzemné potenciálne nehnuteľné a hnutel'né archeologické nálezy a kultúrne vrstvy, ako aj drobná zástavba vidieckeho charakteru, ktorá predstavuje dôležitý stupeň vývoja obce. **Zachovanie a prezentáciu**

prípadných archeologických nálezov a nálezísk a ich začlenenie do organizmu sídla alebo územia bolo v danom území už čiastočne úspešne riešené v prípade NhNKP Gerulata a aj v prípade nálezu objektu s hypocaustom. Vzhľadom na mimoriadne nadregionálne pamiatkové hodnoty predpokladaných archeologických nálezov je potrebné predpokladať, že v prípade odkrytia hodnotných archeologických nálezov v súvislosti s konkrétnou stavebnou činnosťou a zemnými prácami bude potrebné riešiť a zabezpečiť aj ich prezentáciu.

5. Národná kultúrna pamiatka **neogotický kaštieľ s parkom**, ako aj jeho hospodárske a administratívne zázemie – významný historický komplex s výraznými historickými a estetickými hodnotami a funkčnou atraktivitou. Národná kultúrna pamiatka **kostol sv. Víta** s parcelou, ktorý vďaka svojmu situovaniu pri hlavnej komunikácii, Balkánska ulica, je výraznou urbanistickou dominantou v interiéri pamiatkovej zóny. Národná kultúrna pamiatka **r. k. kostol sv. Márie Magdalény** s historickou alejou a morovým stĺpom, ktorý bol v 17. – 19. storočí významnou dominantou Rusoviec. Významnou súčasťou uličného interiéru Balkánskej ulice (západný okraj pamiatkovej zóny), je prízemná **klasicistická kúria** z prvej polovice 19. storočia od I. Feiglera.
6. Ostatné územie s vysokým potenciálom archeologických nálezov a nálezísk, predmetom ochrany sú všetky podzemné archeologické vrstvy.
7. Predmetom ochrany sú zachované historické **ľudové domy** s identifikovateľnými pamiatkovými hodnotami charakteristickými pre ľudovú architektúru (viď grafická dokumentácia č. 2) – najmä Balkánska ul. č. 61, 67, 91, 93, 95, 111, 115, 119, 148, 154, 165, Irkutská ul. č. 2, Maďarská ul. č. 17. Tieto objekty, ktoré nie sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, pochádzajú z druhej polovice 19. a začiatku 20. storočia a vytvárajú typickú hmotovo-priestorovú skladbu vidieckeho sídla najmä v priestore Balkánskej ulice.
8. Hodnotná **historická zeleň** je v území reprezentovaná najmä historickým krajinárskym parkom pri kaštieli, ktorý podlieha režimu ochrany ako národná kultúrna pamiatka. Cenným historickým prvkom sú aj plochy zelene v centre obce, ako aj pri bývalých administratívnych a hospodárskych objektoch, ktoré patria k zázemiu kaštieľa. Plochy zelene tvoria integrálnu súčasť niektorých pamiatkových areálov (kostoly) a sú dôležitou súčasťou zástavby vidieckych domov v celom území. Tieto plochy, tvoriace integrálnu

súčasť prostredia pamiatkového územia a národných kultúrnych pamiatok je potrebné rešpektovať a ich porast a štruktúru výsadby primerane regenerovať.

9. **Charakteristické pohľady a priehľady** na historické dominanty (viď grafická príloha) – národné kultúrne pamiatky v rámci samotného územia (kostoly, kaštieľ). Pohľadové väzby z vymedzených dôležitých verejných priestorov a priestranstiev s významnými historickými architektonickými dominantami sú jedinečnou súčasťou a charakteristickým prvkom historického prostredia chráneného územia.
10. **Silueta a panoramatické diaľkové pohľady** (viď grafická príloha) na hlavné dominanty historického jadra obce sú charakteristickou hodnotou historickej urbanistickej štruktúry s dominantou kostolov a objektu kaštieľa. Je potrebné chrániť túto hodnotu vo vymedzenom území i voči možným dopadom realizácií vysokých a veľkoobjemových objektov v daných pohľadových kuželoch.

2.6. Funkčné využitie pamiatkového územia

Funkčné využitie pamiatkového územia je typické pre bratislavské prímestské obce. Dominuje obytná funkcia. Menej je obchodných a reštauračných služieb. Pôvodné areály záhradníctva a poľnohospodárskeho družstva boli zrušené a realizuje sa na nich výstavba rodinných a bytových domov. NKP Rusovský park je čiastočne využívaný pre krátkodobú rekreáciu obyvateľov Bratislavy. Po obnove kaštieľa, parku a prezentácie antických nálezov má územie potenciál rozvoja poznávacej turistiky nadregionálneho významu.

2.7. Národné kultúrne pamiatky

- 2.7.1. Rímsky vojenský tábor Gerulata , č. ÚZPF 344
- 2.7.2. Rímskokatolícky kostol sv. Márie Magdalény zo 17. storočia, č. ÚZPF 345
- 2.6.3. Kaštieľ a park, č. ÚZPF 346/1, 2
- 2.6.4. Kaštieľ a park, č. ÚZPF 702/1, 2
- 2.6.5. Rímskokatolícky kostol sv. Víta, č. ÚZPF 703
- 2.6.6 Dom s hypocaustom. č. ÚZPF 11422

V rámci pamiatkovej zóny nie je ani jeden objekt ľudovej architektúry evidovaný ako NKP.

2.8. Funkčné využitie objektov v pamiatkovom území

V pamiatkovej zóne jednoznačne dominuje obytná funkcia z čoho vyplýva prevažnosť rodinných domov. Nachádza sa tu obchodný dom postavený v 70-tych rokoch 20. storočia, budovy miestnej samosprávy, zdravotné stredisko a niekoľko bytových domov situovaných južne od Balkánskej ulice. Kaštieľ s parkom a hospodárskym areálom je dlhodobo neužívaný a chátra (nedoriešené vlastnícke vzťahy). Južne od Balkánskej ulice, za kostolom sv. Márie Magdalény sa nachádza Múzeum Gerulata, ktoré je expozíciou Mestského múzea v Bratislave. V areáli sú prezentované metódou konzervácie zvyšky rímskych architektúr. V objekte postavenom v polovici 70-tych rokov minulého storočia je umiestená muzeálna expozícia antickej Gerulaty. Severne od múzea sa nachádza prevádzkový objekt. Na území Rusoviec sa nachádzajú dva r. k. kostoly (sv. Márie Magdalény a sv. Víta ktorý je odsvätený, nefunkčný) a užívaný kostol ev. a. v. cirkvi na Maďarskej ulici.

2.9. Spolupráca na regenerácii pamiatkového územia

Podmienky ochrany pamiatkového fondu, organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a územnej samosprávy stanovuje pamiatkový zákon. Krajský pamiatkový úrad Bratislava vypracúva podklady súvisiace s prípravou územnoplánovacej dokumentácie pre príslušné orgány štátnej správy. Usmerňuje v spolupráci s vlastníkami kultúrnych pamiatok, miestnou samosprávou v Rusovciach a oddelením životného prostredia a mestskej zelene Magistrátu hl. mesta SR Bratislavy. obnovu a využívanie národných kultúrnych pamiatok prostredníctvom rozhodnutí podľa správneho poriadku a pamiatkového zákona.

Samosprávny orgán miestnej časti Rusovce predovšetkým koordinuje budovanie a obnovu verejných priestorov a technickej infraštruktúry pamiatkovej zóny, spolupôsobí pri zabezpečovaní úprav uličného parteru a je účastníkom konania o vyhlásení veci za nehnuteľnú národnú kultúrnu pamiatku.

Väčšina investičných akcií sa doteraz realizovala vo východnej časti pamiatkovej zóny. Išlo výlučne o výstavbu rodinných domov v rámci väčších investičných celkov. Bol schválený projekt revitalizácie strednej časti Balkánskej ulice, vybudovanie kruhového objazdu, investične sa pripravuje revitalizácia územia oproti Rusovskému parku, v mieste bývalej jazdiarne, z ktorej sa zachovala len budova situovaná pri Balkánskej ulici.

2.10 Prehľad v súčasnosti platných ako aj rozpracovaných územno-plánovacích dokumentácií

Platnou územnoplánovacou dokumentáciou pre hlavné mesto SR Bratislava je „**Územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení zmien a doplnkov**“. Mestská časť Bratislava – Rusovce nemá spracovanú zonálnu dokumentáciu - územný plán obce. V roku 2004 bola spracovaná Urbanistická štúdia mestskej časti Bratislava – Rusovce – dopracovanie na zonálnej úrovni, ktorá však nie je legislatívne relevantná. V súčasnosti je rozpracovaná územnoplánovacia dokumentácia zóny.

3. POŽIADAVKY OCHRANY PAMIATKOVEJ ZÓNY

3.1. Základné požiadavky ochrany pamiatkového územia

Hlavné zásady urbanisticko-architektonického riešenia pamiatkovej ochrany priestorov a častí PZ Rusovce vychádzajú z rešpektovania urbanistickej štruktúry s jej súčasnou revitalizáciou. Z hľadiska historickej hodnoty je ťažiskové archeologické nálezisko - rímska vojenská stanica kastel Gerulata s urbanistickým komplexom civilných osád a pohrebísk nachádzajúcich sa aj mimo riešeného územia. Existencia komplexu kastela Gerulata je rozhodujúcou pre všetky druhy stavebnej činnosti v priestore medzi dunajským ramenom, západným okrajom pamiatkovej zóny, Balkánskou ulicou a parkom rusovského kaštieľa. Poloha miestnej časti Bratislavy PZ Rusovce ju určuje predovšetkým na funkciu bývania - rodinnou bytovou výstavbou s časťou objektov verejnej správy a kultúrno-spoločenského vybavenia. Rozširovanie uvedených funkcií na danom území je potrebné regulovať. Základným princípom revitalizácie územia je zosúladenie a vytvorenie harmónie pamiatkovo chráneného prostredia, ktoré je nositeľom širokého spektra pamiatkových hodnôt a zástavby s novodobou súčasnou architektúrou. Pri **každej novej**

výstavbe vyžadujúcej zásahy do terénu, výkopové práce a zásadné terénne úpravy musí byť vykonaný archeologický výskum. Pri obnove a výstavbe nových objektov je potrebný rozbor jednotlivých komponentov, výšky zástavby, materiálov, objemu a formy. Zástavba v území musí mať primerané proporcie. Pozornosť musí byť venovaná **výškovému zónovaniu a zachovaniu pôvodnej konfigurácie terénu.**

Z hľadiska všeobecnej ochrany pamiatkových hodnôt predkladané investično-rozvojové zámery či akákoľvek územno-stavebná činnosť na území Mestskej časti Bratislava – Rusovce, na jej zastavanom území obce i mimo neho, v PZ či v jej okolí, **všetky** podliehajú príslušnému **zist'ovaniu** podkladov a následnému **posudzovaciemu procesu** KPÚ BA definovaného príslušnými ustanoveniami pamiatkového zákona.

3.2. Požiadavky na primerané funkčné využitie pamiatkového územia

Najstaršia hlavná rusovská komunikácia - Maďarská ulica integrujúca pôvodný centrálny verejný priestor v okolí dnešného kostola sv. Márie Magdalény, s relatívne samostatným urbanistickým komplexom rusovského kaštieľa sa v 18. stor. stáva druhoradou obecnou cestou obslužného charakteru. Samostatnou enklávou zostáva staré duchovné centrum obce, r. k. kostol s príľahlou farou a hospodárskymi objektmi. Balkánska ul. prevzala regionálnu komunikačnú a trhovú funkciu miesta. Irkutská ul. sa formuje až na konci 18. a v prvej pol. 19. stor., rovnako ako zalomenie Maďarskej ul. východným smerom. V 20. stor. sa dotvára zástavba severnej časti Irkutskej ul.

Prinavrátanie primárneho významu a funkcií priestorom a uliciam pôvodného historického jadra Rusoviec nie je možné. V hodnotenom území došlo v priebehu 16. – 18. stor. k ich zásadnej zmene. Z hľadiska dlhodobého výhľadového zámeru prezentovať kastel Gerulata pristupuje nová významná funkcia tejto časti Pamiatkovej zóny Bratislava-Rusovce – múzejná expozícia medzinárodného významu so svojimi osobitými nárokmi. Akceptovať a uplatniť všetky možnosti prezentácie vyplývajúcej zo zapojenia územia do komplexu stavieb Limes Romanum. Realizácia tohto dlhodobého zámeru je podmienená: 1. Kvantitou a kvalitou dnes len anticipovaných nehnuteľných archeologických nálezov. 2. Majetkovo – právnymi vzťahmi v danom území. Nehnuteľnosti sú výlučne v súkromnom vlastníctve fyzických respektíve právnických osôb.

Z urbanistického hľadiska v tomto kontexte je potrebné umocniť význam prepojenia múzejnej expozície s hlavnou komunikáciou obce – Balkánskou ulicou. Súčasný stav

priestranstva pred Miestnym úradom na Gerulatskej ul. považujeme za nekoncepčný. Okrem nevyhnutnej úpravy hmoty objektov Miestneho úradu a požiarnej zbrojnice je potrebná zmena hmotovej skladby priestoru dostavbou objektu na parcele č. 85 uvoľnenej asanáciou rodinného domu charakteru ľudovej architektúry (rezervná plocha č. 5).

Priestor pred kostolom sv. M. Magdalény s jestvujúcou zeleňou: jednou z možností úpravy pôvodného duchovného centra obce je prinavrátenie jeho historického výzoru – funkcie námestia podľa metodického usmernenia Krajského pamiatkového úradu Bratislava.

Kvalitu priestorov a ulíc popri vhodnej funkčnej náplni architektúr podmieňuje aj jej dotvorenie prvkami drobnej architektúry, osvetlenia a zelene. Dôležitá je úprava povrchov komunikácií, chodníkov, parkovísk a oplotení parciel a predzáhradiek, ktoré dotvárajú hodnotu pôvodného historického územia.

3.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie

Južne od Balkánskej ulice došlo na začiatku 80-tych rokov 20.storočia k vybudovaniu novej komunikácie ul. Pohraničiarov, medzi Kováčovou a Balkánskou ulicou. V súčasnosti je uličná sieť v rámci pamiatkového územia stabilizovaná.

- Zachovať jestvujúcu uličnú sieť, predovšetkým severne od Balkánskej ulice vrátane pôvodnej parcelácie na okrajoch blokov.
- Zachovať pôvodnú parceláciu kolmo na ulicu orientovaných pozemkov - parciel, najmä pri Balkánskej ulici (obojustranne) a východne od Balkánskej ulice (od Zdravotníckej ulice na západe po Keltskú ulicu na východe).

3.4. Požiadavky na zachovanie objektovej skladby pamiatkového územia

V pamiatkovej zóne nie je ani jeden dom evidovaný ako NKP. Sú tu zachované historické ľudové domy s určitými pamiatkovými hodnotami charakteristickými pre ľudovú architektúru (viď grafická dokumentácia č. 2) – najmä Balkánska ul. č. 61, 67, 91, 93, 95, 111, 115, 119, 148, 165, Irkutská ul. č. 2, Maďarská ul. č. 17. V prípade asanácie vynútenej havarijným stavom existujúcich objektov je nutná ich náhrada za nové objekty, ktoré budú rešpektovať ich pôvodnú charakteristickú hmotu, pôvodné historické materiály používané v exteriéri a architektonický

výraz uličnej fasády – prízemné objekty so sedlovou strechou, uličným štítom, dvojicou okien a vstupom na parcelu umiesteným vedľa objektu. Cieľom tejto požiadavky je zachovanie charakteru vidieckeho sídla. Niektoré obytné objekty sú evidovanými pamätihodnosťami. Na parcele č. 122 západne od Gerulaty je možné uvažovať s replikou hlavnej budovy bývalého barokového kláštora, ktorá bola v druhej polovine 19. storočia prebudovaná v neogotickom štýle na školu. Objekt bol asanovaný v roku na konci 90-tych rokov 20. storočia pričom sa zachovali jeho suterénne priestory.

- Zachovať a venovať primeranú odbornú starostlivosť evidovaným pamätihodnostiam v zmysle Zákona 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu § 14, ktoré boli vyhlásené uznesením Miestneho úradu Mestskej časti Bratislava – Rusovce č. 255 zo dňa 11.12.2008 (pozri príloha)

- Zachovať charakter radovej uličnej zástavby na parcelách situovaných pri Balkánskej ulice a severne od nej, vrátane historického členenia zástavby parcely – dom, dvor a záhrada. Zadné plochy parciel budú využívané len ako záhrady, ktoré budú vytvárať prirodzené prírodné pozadie zastavaných častí parciel urbanizovaných plôch sídla, v zmysle rešpektovania jeho vidieckeho charakteru.

- V prípade zlučovania parciel na Balkánskej ulici a východne od Balkánskej ulice nová zástavba musí v svojom tvare vyjadrovať hmotovú členitosť charakteristickú pre historickú zástavbu územia.

- V maximálne možnej miere zachovať, udržiavať dobrý technický, prevádzkový a estetický stav ako aj spôsob využitia objektov s pamiatkovou hodnotou /viď grafická príloha 02 Zásady ochrany/.

- Nová výstavba v bočných uliciach západne od Balkánskej ulice /Kováčova, Vývojová, Lónayiho ulica, Ul. Pohraničníkov/ môže byť riešená v architektonickom výraze ako moderná s použitím prvku šikmej strechy v mierke primeranej historickej domovej zástavbe /jedno nadzemné podlažie a šikmá strecha s využiteľným podkrovím/. V prípade parciel, ktorých situovanie v rámci štruktúry uličnej zástavby a jej vnímania nie sú vizuálne exponované, resp. pri výstavbe vo vnútri parciel vo väčšej vzdialenosti od ulice je možné použiť plochú strechu.

- Na území, ktoré sa nachádza na juhovýchodnom okraji obce /viď grafická príloha 03 územie bez pamiatkových hodnôt/ a je určené v platnej ÚPD na výstavbu rodinných domov je možné

realizovať novostavby s dvomi nadzemnými podlažiami v modernom architektonickom výraze vrátane plochej strechy.

- Miera zastavanosti bude stanovená pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie, pričom bude vychádzať z historického pomeru stavebných objektov a podielu zelene v danom území, pričom určujúcim obdobím sú najneskôr 50-te roky 20. storočia.

3.5. Požiadavky na výškové usporiadanie objektov v pamiatkovom území

V rámci intenzívnej zástavby Balkánskej ulice a južne od Balkánskej ulice (od Zdravotníckej ulice na západe po Keltskú ulicu na východe) zachovať charakteristické znaky pôvodnej zástavby: nové domy orientovať pozdĺžnou osou kolmo k ulici, v prípade atypických širších parciel je možné orientovať novostavbu pozdĺž uličnej čiary, jedno nadzemné podlažie so sedlovou strechou s možnosťou zobytnenia podkrovia. Výška novostavieb a prestavieb starších objektov nachádzajúcich pri uličnej čiare sa musí prispôbiť výškovej úrovni historickej zástavby obytných domov nachádzajúcich sa v jej okolí. Maximálna výška hmoty novostavieb rodinných domov vrátane striech na celom území pamiatkovej zóny je 7,8 m od úrovne cesty, alebo chodníka .

Výšková regulácia bytových domov a stavieb občianskej vybavenosti je určená v časti 3.10 Rezervné plochy.

3.6. Požiadavky na prvky interiéru a uličného parteru

Zachovať všetky historické stĺpy a kríže (pozri prílohu pamätihodnosti) s prioritou ich umiestnenia v pôvodných polohách. Kvalitu priestorov a ulíc popri vhodnej funkčnej náplni architektúr podmieňuje aj ich dotvorenie prvkami drobnej architektúry, osvetlenia a zelene. Dôležitá je tiež úprava povrchov komunikácií, chodníkov, parkovísk a oplotení parciel a predzáhradiek, ktoré dotvárajú hodnotu pôvodného historického územia. Priestory verejných priestranstiev je potrebné doplniť vhodným subtílnym informačným systémom, lavičkami, odpadkovými košmi, oplotením a osvetľovacími telesami apod.

Nové prvky uličného interiéru na Balkánskej ulici a východne od Balkánskej ulice riešiť tak, aby nedošlo k narušeniu historického výrazu uličných priestorov a diaľkových pohľadov. Informačné prvky minimalizovať. Vylúčiť akékoľvek moderné obkladové materiály na fasádach (ako napríklad keramické, umelohmotné obklady).

Na celom území pamiatkovej zóny vylúčiť veľkoplošné reklamy a veľkoplošné označenia prevádzok.

Umiestňovanie stožiarov a iných technických zariadení, slnečných kolektorov a panelov je v exponovaných pohľadoch vylúčené.

3.7. Požiadavky na zachovanie charakteristických pohľadov v území

Zachovať charakteristické uličné pohľady Balkánskej ulice a ulíc severne od Balkánskej ulice (viď grafická príloha). V plnom rozsahu zachovať pohľad na priestor pred kostolom sv. Márie Magdalény a na samotný kostol. Je neprípustné umiestňovať sem nové prvky a architektonické hmoty. V ploche pamiatkového územia korigovať zámery zástavby vyššej podlažnosti a typov striech ktoré budú nad rámec charakteristickej výškovej osnovy zástavby. Zachovať uličné priehľady na národnú kultúrnu pamiatku - neogotický kaštieľ, historický park ako aj vnútroparkové pohľady na kaštieľ. Vylúčiť na území historického parku akúkoľvek novú stavebnú činnosť. Chrániť všetky pohľady na kostol sv. Víta, jeho parcelu a širšie okolie nezastavovať, zachovať historické prostredie, ktoré bolo naposledy výraznejšie redefinované v druhej pol. 19. storočia.

3.8. Požiadavky na ochranu siluety a panorámy územia

Zachovať charakteristickú nízku siluetu zástavby s dominantnou hmotou kostola sv. Márie Magdalény pri vjazde do obce smerom od Bratislavy a Jaroviec. Pri vjazde z východnej strany dominuje nová zástavba rodinných domov so zeleňou rusovského parku. Zásadne vylúčiť nové hmotovo dominantné a výškové stavby na území pamiatkovej zóny a v jej bezprostrednom okolí.

3.9 Požiadavky na zachovanie archeologických nálezísk

3.9.1. Východiskom pre vypracovanie zásad pamiatkovej ochrany **archeologického kultúrneho dedičstva** v Mestskej časti Bratislava – Rusovce sú:

- medzinárodné dohovory a charty (**Charta ICOMOS** o ochrane a zabezpečení archeologického dedičstva, Lausanne 1990, **Európsky dohovor** o ochrane archeologického dedičstva, Rada Európy, Malta 1992, platné legislatívne normy; **Deklarácia** Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva, Uznesenie č. 91/2001 Z. z. zo dňa 28.2.2001, **zákon** Národnej rady Slovenskej republiky č. **49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu** v znení neskorších predpisov – ďalej len pamiatkový zákon, **Vyhláška** Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. **253/2010 Z. z.** - ďalej len vyhláška, **zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku** v znení neskorších predpisov - ďalej len stavebný zákon, zákon č. **71/1967 Zb. o správnom konaní** v znení neskorších zmien a doplnkov - ďalej len Správny poriadok),
- Dunajský limes na Slovensku – Rímske antické pamiatky na strednom Dunaji, **Manažment plán 2011 - 2021**, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Bratislava 2011
- územný rozvoj mestskej časti v intenciách jej územného a strategického plánovania (územný plán) a z toho vyplývajúca regulácia stavebných zámerov v procese územného a stavebného konania,
- stavebná činnosť ako **hlavný zdroj** nových archeologických nálezov,
- odborná literatúra, výskumné dokumentácie z archeologických výskumov a iné zdroje, ktoré obsahujú komplexné alebo čiastkové výsledky početných pamiatkových výskumov, mapovania, opisy a analýzy kultúrno-historických, archeologických a krajinnoprirodných prvkov posudzovaného územia, vyhodnotenia ich pamiatkových hodnôt a zdôvodnenia ich ochrany,
- poznatky, skúsenosti a skutočnosti všeobecne známe a skutočnosti známe správnomu orgánu na ochranu pamiatkového fondu z jeho úradnej činnosti.

3.9.2 Územie Pamiatkovej zóny Bratislava – Rusovce (ďalej len PZ) považuje KPÚ BA vzhľadom na platný stupeň pamiatkovej ochrany v rozsahu PZ za územie s rozmanitým **archeologickým potenciálom** na jednotlivých polohách nerovnakej závažnosti a rôznej výpovednej hodnoty - od náhodných povrchových nálezov až po úroveň známeho, evidovaného alebo predpokladaného **archeologického náleziska**, čo je topograficky vymedzené územie s odkrytými alebo neodkrytými archeologickými nálezmi v pôvodných nálezových súvislostiach (§ 2 ods. 6 pamiatkového zákona).

Na území PZ sa nachádzajú **dve archeologické náleziská** vyhlásené za **národné kultúrne pamiatky**:

1. Archeologické nálezisko - kastel Gerulata, na pozemku parc. č. **114, 115**, k. ú. Rusovce, zapísaná v ÚZPF pod č. **344/0**, na Gerulatskej ulici č. 7, s objektom expozície. Ide o jedinú prezentovanú časť kastela Gerulata. V areáli Múzea antickej Gerulaty sa nachádza prevádzková budova a výstavná sieň. Vo výstavnej sieni je umiestnené lapidárium s architektonickými článkami a expozícia s archeologickými nálezmi. V exteriéri sú odkryté a in situ konzervované objekty severozápadného nárožia kastela a pevnostná stavba zo 4. stor. Architektonické riešenia úpravy dláždenej terasy a samotnej stavby expozície na území pamiatkovej zóny vzhľadom k európskemu významu archeologickej lokality už nezodpovedá aktuálnym nárokom na jej modernú prezentáciu. Vhodné je vzhľadovo celý priestor archeologicky doskúmať a spracovať nový komplexný projekt archeologického múzea. Rímsky vojenský tábor (kastel) Gerulata, spolu s rímskym vojenským táborm (kastelom) v Iži je súčasťou nominácie stredoeurópskej časti Limes Romanus ako súčasť cezhraničnej lokality svetového dedičstva UNESCO Hranice rímskej ríše, skrátene Dunajský Limes – svetové dedičstvo UNESCO (pod číslom ICE079P4).

2. Archeologické nálezisko – dom s podlahovým vykurovacím zariadením (hypocaustum) na pozemku par. č. 186/1, na Irkutskej ulici, k. ú. Rusovce, zapísaný v ÚZPF pod č. **11422**.

V okolí archeologickej lokality kastel Gerulata, sa vyskytuje urbanistický komplex podpovrchových zvyškov a stôp zaniknutých civilných osád a pohrebísk. Ďalšie archeologické nálezy sa vzhľadom na historicky exponovanú lokalitu nachádzajú **aj mimo územia PZ**.

3.9.3 Predmetom pamiatkovej ochrany archeologického kultúrneho dedičstva na území PZ sú: archeologické nálezy a náleziská zapísané do ÚZPF - Rímsky vojenský tábor Gerulata a dom s hypocaustom, ďalej archeologické nálezy a archeologické náleziská evidované v Centrálnej evidencii archeologických nálezov Slovenska (CEANS), ako aj dosiaľ neznáme alebo neevidované nálezy a náleziská pod zemou a vo vode. Preto z hľadiska všeobecnej ochrany pamiatkových hodnôt predkladané investično-rozvojové zámery či akákoľvek územno-stavebná činnosť na území Mestskej časti Bratislava – Rusovce, na zastavanom území obce i mimo neho, na území PZ či v jej okolí, podliehajú príslušnému **zisťovaniu** podkladov a následnému **posudzovaciemu procesu** KPÚ BA definovaného príslušnými ustanoveniami pamiatkového zákona.

3.9.4 V nadväznosti na vyššie uvedené **KPÚ BA** ako príslušný správny orgán na ochranu pamiatkového fondu v prvom stupni v PZ Rusovce **uplatňuje nasledovné zásady:**

- pri akejkoľvek stavebnej činnosti v hraniciach PZ postupuje KPÚ BA v zmysle príslušných ustanovení pamiatkového zákona, ktorý základnú ochranu pamiatkového územia vykonáva formou zásad ochrany pamiatkového územia,
- na mieste povolenej stavby či inej stavebnej, hospodárskej alebo inej investičnej činnosti KPÚ BA považuje archeologický výskum za **nevyhnutnú** formu záchrany potenciálnych archeologických nálezov a nálezových súvislostí,
- KPÚ BA určí a vyšpecifikuje **podmienky** vykonania archeologického výskumu na základe **posúdenia** predloženej **projektovej dokumentácie** v rámci územného a stavebného konania s dôrazom na **individuálny prístup** ku každej konkrétnej stavebnej činnosti,
- v rámci výstavby nových objektov na **území PZ** je **prípustné** realizovať nové suterénne priestory **iba za splnenia** podmienok **rozhodnutia KPÚ BA** o vykonaní archeologického výskumu,
- v rámci známeho i predpokladaného plošného rozsahu **kastela Gerulata** KPÚ BA sa všeobecne chráni miestna historická podpovrchová stratigrafia. Povolenie akejkoľvek stavebnej činnosti je viazané na výsledky vykonaného **predstihového záchranného archeologického výskumu**. Všetky nehnuteľné nálezy zistené výskumom, obsahujúce a reprezentujúce pamiatkové hodnoty musia **zostať** zachované, neporušené a chránené v zmysle medzinárodných dohôd a Deklarácie Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva,

V prípade lokalizácie:

- a) **hnuteľných** archeologických nálezov je dostatočnou formou ich pamiatkovej ochrany vykonanie **archeologického výskumu** s dôkladným zdokumentovaním nálezových súvislostí v zmysle ustanovení pamiatkového zákona
- b) **nehnuteľných** archeologických nálezov, najmä murovaných konštrukcií, je možné okrem vykonania **archeologického výskumu**, ktorého súčasťou je **návrh** režimu ochrany a možnej prezentácie, **navrhnúť** zachovanie, ochranu, konzervovanie, údržbu a prezentáciu **nehnuteľnej pamiatky** až po jej prezentáciu „in situ“.

3.9.5 V rámci vykonávanej stavebnej činnosti nemožno na území PZ celkom vylúčiť ani vynútenú operatívnu **zmenu** v schválenej projektovej dokumentácii, podľa ktorej sa realizuje povolená stavba, za účelom **zachovania** pamiatkových hodnôt na pamiatkovom území v zmysle

ustanovenia § 29 ods. 1 pamiatkového zákona. **Cieľom** takejto zmeny je podľa ustanovenia § 41 ods. 5 pamiatkového zákona zabezpečiť v spolupráci s orgánmi územnej samosprávy vhodné **využitie a prezentáciu** nehnuteľného archeologického nálezku alebo náleziska mimoriadneho významu podľa možností v pôvodných nálezových súvislostiach, optimálne formou „in situ“.

3.10 Požiadavky na zachovanie ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia

Zásady pamiatkovej ochrany územia Pamiatkovej zóny Bratislava – Rusovce sú v zmysle pamiatkového zákona § 29 ods.2 súčasťou územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia, ktorý je podkladom na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie podľa osobitného predpisu (zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).

Cieľom vypracovaných zásad je revitalizácia historického územia na časti Pamiatkovej zóny Bratislava – Rusovce, zamedzenie nepriaznivých vplyvov jeho nevhodnej urbanizácie, ochrana kultúrnych pamiatok a pamätihodností, záchrana a prezentácia archeologických nálezov a nálezísk.

Vzhľadom na charakter dominantných archeologických pamiatok viažucich sa na nadregionálny fortifikačný systém Rímskej ríše Limes Romanus je žiaduce zapojiť archeologické nálezisko Gerulata do oficiálneho medzinárodného projektu výskumu a prezentácie pamiatkových hodnôt územia UNESCO a následne zhodnotiť jeho význam v kontexte kultúrneho rozvoja Rusoviec.

„Ochranné pásmo lokality je totožné s územím Pamiatkovej zóny Rusovce. Územie pozostáva za takmer celej mestskej časti Bratislava – Rusovce a prírodného prostredia vyplňajúceho priestor medzi zástavbou a Dunajom. Hlavné zásady urbanisticko-architektonického riešenia priestorov časti PZ Rusovce vychádzajú z rešpektovania dochovanej urbanistickej štruktúry a jej súčasnou revitalizáciou. Z hľadiska historickej hodnoty je ťažiskové archeologické nálezisko – rímsky vojenský tábor – kastel Gerulata s urbanistickým komplexom civilných osád a pohrebísk (viď mapa Archeologická topografia PZ Rusovce. Existencia komplexu kastelu Gerulata a archeologických nálezov je rozhodujúcou pre všetky druhy stavebnej činnosti v priestore medzi

dunajským ramenom, západným okrajom pamiatkovej zóny, Balkánskou ulicou a parkom kaštieľa v Rusovciach. Poloha mestskej časti Bratislava Rusovce ju predurčuje predovšetkým na funkciu bývania – rodinnou bytovou výstavbou, s časťou objektov verejnej správy a kultúrno-spoločenského vybavenia, ako aj na rekreačné zázemie širšieho významu. Rozširovanie uvedených funkcií na danom území je regulované tak, aby bola primárne chránená archeologická vrstva. Každý nová výstavba v ochrannom pásme musí predchádzať archeologický výskum.“
(Dunajský Limes na Slovensku, Rímske antické pamiatky na strednom Dunaji. Manažment plán 2011-2021, II. B/1.4 Ochranné pásmo, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Bratislava, 2011.

Zeleň

- Zachovať zeleň v priestore pred kostolom sv. Márie Magdalény s charakterom aleje a využiť ju ako priestor námestia s možnými parkovými úpravami.
- Zachovať parčík na Irkutskej ulici, s možnosťou jeho ďalšej parkovej úpravy ako oddychového priestoru so vzrastlou zeleňou.
- Parkovisko pred objektom koniarne (SEUK-u), ktoré narušilo pôvodnú parceláciu záhrad domov Balkánskej ulice, vizuálne oddeliť zeleňou od Maďarskej ulice.
- Zachovať a revitalizovať parkovú úpravu zelene v okolí kostola sv. Víta.
- Revitalizovať prostredie a bývalý areál kúrie a budovy školy na Irkutskej ulici.
- Úpravu zelene a výsadbu novej zelene na parcelách evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako aj na verejných priestranstvách je nutné riešiť s ohľadom na pamiatkové hodnoty územia a národných kultúrnych pamiatok formou zodpovedajúcou danému objektu resp. príslušnej lokalite.
- Pre zachovanie charakteristického obrazu sídla je dôležité zachovanie prvkov historickej zelene – stromové aleje a solitérne stromy (pri Balkánskej ulici, Pri Gaštanovej aleji, pri kostole sv. Márie Magdalény, pri cintoríne atď.). Pre ich zachovanie je bezpodmienečne nutná ich údržba, revitalizácia, v prípade poškodenia, zlého zdravotného stavu, odumretia vykonať obnovu a výsadbu so zachovaním pôvodného druhového zloženia, lokalizácie a kompozície výsadby.

Rezervné plochy

R1 – nachádza sa oproti parku kaštieľa. Jedná sa o bývalý areál jazdiarne patriaci ku kaštieľu. Pri Balkánskej ulici sa z nej zachoval pôvodný dnes nevyužívaný obdĺžnikový trojpodlažný objekt, ktorý je posledným fragmentom historickej zástavby areálu jazdiarne a zvyšky historickej uličnej aleje. Je dlhodobo nevyužívaný, v nevyhovujúcom stave. Na ploche areálu sa nachádza zdravotné stredisko, rodinné domy, v severnej časti boli koncom 90. rokov asanované staršie rodinné domy. Plocha je určená pre malopodlažnú výstavbu rodinných domov a občiansku vybavenosť. Krajský pamiatkový úrad vydal k zámeru revitalizácie územia vymedzeného ulicami Balkánska, Pohraničníkov právoplatné rozhodnutie KPUBA-2014/6762-2/1883/FER v roku 2014 s určujúcimi podmienkami: pri riešení tohto územia rešpektovať charakter okolitej historickej zástavby tejto časti pamiatkovej zóny a to najmä skutočnosť, že dotknuté územie sa nachádza oproti pamiatkovo chránenému parku rusovského kaštieľa s hospodárskymi budovami situovanými pri Balkánskej ulici. Investor predloží k vydaniu záväzného stanoviska odbornú prípravnú dokumentáciu – architektonickú štúdiu, ktorú v rozpracovanosti prerokuje s KPÚ BA podľa § 32 ods. 9 pamiatkového zákona. Zachovať, rešpektovať, obnoviť historický objekt pri Balkánskej ulici, oplotenie a vzrastlú zeleň - historickú alej pri Balkánskej ulici. Novú zástavbu zo strany Balkánskej ulice, vrátane nárožia Balkánskej a ulice Pohraničníkov riešiť so šikmou strechou, resp. s využitým podkrovím. Výška hrebeňa strechy bude maximálne do výšky hrebeňa strechy historického objektu na Balkánskej ulici. Vo vnútri riešeného územia (vnútroblok) je možné situovať objekty, ktoré budú mať tri nadzemné podlažia, pričom zo strany Balkánskej ulice a ulice Pohraničníkov budú podlažia ustúpené. Možnosť štvrtého ustúpeného podlažia a jeho rozsah bude posúdená v ďalšom stupni projektovej dokumentácie. Architektonickými prostriedkami a použitými materiálmi je potrebné vizuálne zmenšiť výškové pôsobenie objektov a ich horizontálnu kompaktnosť.

R2 – plocha siahajúca od Balkánskej ulice po Kováčovu ulicu. Zo strany Balkánskej sa tu nachádza obchodný dom s dvomi podlažiami s rovnou strechou. Predtým tu bola zástavba starších rodinných domov na úzkych dlhých parcelách. Zo strany Kováčovej ulice je situovaný objekt občianskej vybavenosti (škôlka). Obidva objekty s rovnými strechami pochádzajú zo 70. rokov 20. storočia. Plochu medzi týmito objektami je možné využiť pre nízkopodlažnú výstavbu rodinných domov, respektíve občiansku vybavenosť pričom nie je nutné rešpektovať súčasnú

parceláciu. Novostavby budú mať maximálne dve nadzemné podlažia, pričom druhé nadzemné podlažie je možné riešiť v obytnom podkroví. Nová zástavba sa musí v hmotovo priestorovom a architektonickom riešení prispôbiť historickej zástavbe.

R3 – plocha nachádzajúca sa južne od Balkánskej ulice, parcely boli pôvodne využívané pre poľnohospodársku výrobu. V súčasnosti sa tu nachádza škola so športovým zázemím. Plochu možno riešiť – respektíve zastavať v zmysle platnej územnoplánovacej dokumentácie. Novostavby budú mať jedno nadzemné podlažie a šikmú strechu s možnosťou využitia podkrovia, resp. dve nadzemné podlažia a pričom horné podlažie s rovnou strechou bude ustúpené.

R4 – menšia trojuholníková plocha nachádzajúca sa na križovatke ulíc Balkánska a Kováčova na konci pamiatkovej zóny. Vzhľadom na charakter plochy a jej situovanie je sem možné situovať menší prízemný objekt občianskej vybavenosti, ktorý vizuálne scelí vstupný priestor zo strany Jaroviec. Novostavby budú mať jedno nadzemné podlažie a šikmú strechu s možnosťou využitia podkrovia.

R5 – plocha pôvodne zastavaná radovou uličnou zástavbou orientovanou do Balkánskej ulice, po rozšírení pôvodne sekundárnej komunikácie do Bratislavy tu vznikol nezastavaný priestor. V prípade novej výstavby bude nová architektúra riešená v zmysle podmienok uvedených v bode 3.2 až 3.4. Novostavby, ktoré budú vnímateľné z uličných priestorov budú mať šikmé strechy. Ich architektonický výraz prispôbiť historickej zástavbe Balkánskej ulice.

R6 – plocha v priestore historickej komunikácie, dnes Gerulatská ulica, spájajúca areál kostola sv. Márie Magdalény s Bajkalskou ulicou. Na západnej strane sa nachádza bývalý objekt národného výboru (dnes pošta) postavený na konci 60-tych rokov 20. storočia s plochou strechou a dvomi nadzemnými podlažiami. Na južnej strane bola v 70-tych rokoch 20.storočia postavená prízemná zbrojnica. Tieto objekty svojim architektonickým riešením narúšajú historické prostredie pamiatkovej zóny, nemajú architektonické hodnoty. Pri úprave týchto rušivých objektov je potrebné architektonické riešenie exteriéru prispôbiť historickému prostrediu pamiatkovej zóny. V prípade ich náhrady novým objektom sa nová výstavba musí v hmotovo priestorovom a architektonickom riešení prispôbiť historickej zástavbe.

4. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Pamiatková zóna Rusovce bola vyhlásená na základe odborného materiálu „Pamiatková zóna Bratislava – Rusovce, Návrh na vyhlásenie, Bratislava, september 1989“, ktorý spracovala Mestská správa pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody Bratislava. Zásady ochrany pamiatkového územia Rusovce v zásade vychádzajú z uvedeného návrhu hlavne čo sa týka rozsahu chráneného územia. K aktualizácii dochádza najmä v prehodnotení spôsobu a rozsahu ochrany urbanistickej štruktúry, ktorá prešla od roku 1989 rozsiahlou intenzifikáciou zástavby predovšetkým v južnej časti intravilánu. Ďalším materiálom boli „Zásady ochrany pamiatkového územia časti pamiatkovej zóny Rusovce“, ktorý spracoval Krajský pamiatkový úrad Bratislava v roku 2002. Tento odborný materiál podrobne definoval ochranu časti pamiatkovej zóny vychádzajúc z predpokladu zásadného rozšírenia plochy a zmeny rozsahu vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky Gerulata, ktoré však nebolo realizované.

Aktuálne spracované Zásady ochrany pamiatkového územia - Pamiatkovej zóny Rusovce obsahujú požiadavky na primerané funkčné využitie územia, zachovanie historického pôdorysu a parcelácie, výškového a priestorového usporiadania objektov, charakteristických pohľadov a najmä ochranu archeologického kultúrneho dedičstva pri definovaní podmienok povoľovania a usmerňovania stavebnej činnosti na predmetnom území. Ich schválením sa zásady stávajú súčasťou územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia a podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

PhDr. Peter Jurkovič

Riaditeľ Krajského pamiatkového úradu Bratislava

5.PRÍLOHY

5.1. Zoznam podkladov

- Nariadenie Národného výboru hlavného mesta SR Bratislavy s účinnosťou od 1.10.1990, potvrdené Vyhláškou Okresného úradu Bratislava č. 1/92 zo dňa 18.8.1992 s účinnosťou od 1.10.1992.
- Usmernenie Pamiatkového úradu SR k spracovaniu dokumentácie „Zásady ochrany pamiatkového územia
- Pamiatková zóna Bratislava – Rusovce, Návrh na vyhlásenie, Bratislava, september 1989, Mestská správa pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody.
- Zásady ochrany pamiatkového územia časti pamiatkovej zóny Rusovce, Krajský pamiatkový úrad Bratislava , Bratislava 2002.
- Pamiatková zóna BRATISLAVA – Rusovce, Návrh na zmenu vymedzenia pamiatkovej zóny, PÚ SR, Bratislava, 2005
- Katastrálna mapa Rusoviec, M 1:1000
- Dunajský Limes na Slovensku, Rímske antické pamiatky na strednom Dunaji. Manažment plán 2011-2021, II. B/1.4 Ochranné pásmo, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Bratislava, 2011, s. 16.
- Zoznam pamätihodností, MÚOP v Bratislave, Bratislava 2008, Internet: http://www.muop.bratislava.sk/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=600176&id_ktg=1022&archiv=0&p1=1053

5.2 Historická a odborná dokumentácia

1. Prvé vojenské mapovanie Uhorska 1765, Oroszvár.
2. Prvé vojenské mapovanie Uhorska 1765, Oroszvár.
3. Katastrálna mapa Rusoviec. 1895.
4. Balkánska ul. s hostincom, okolo 1900
5. Balkánska ul., oproti parku kaštieľa, 1910
6. Gerulatská ul, kostol, škola a škôlka, 1935
7. Pohľadnica Rusoviec, okolo 1890
8. Kláštor, asanovaný 1999, foto 1964
9. Pohľad z veže kostola na J, 1964
10. Pohľad z veže kostola na S, 1964
11. Pohľad z veže kostola na J, 1964
12. Pohľad z veže kostola na SZ, 1964
13. Archeologická topografia Pamiatkovej zóny Rusovce – ochranného pásma Rímskeho vojenského tábora (kastel) v Rusovciach. In: Dunajský Limes na Slovensku, Rímske antické pamiatky na strednom Dunaji. Manažment plán 2011-2021, II. B/1.4 Ochranné pásmo, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Bratislava, 2011, s. 16.

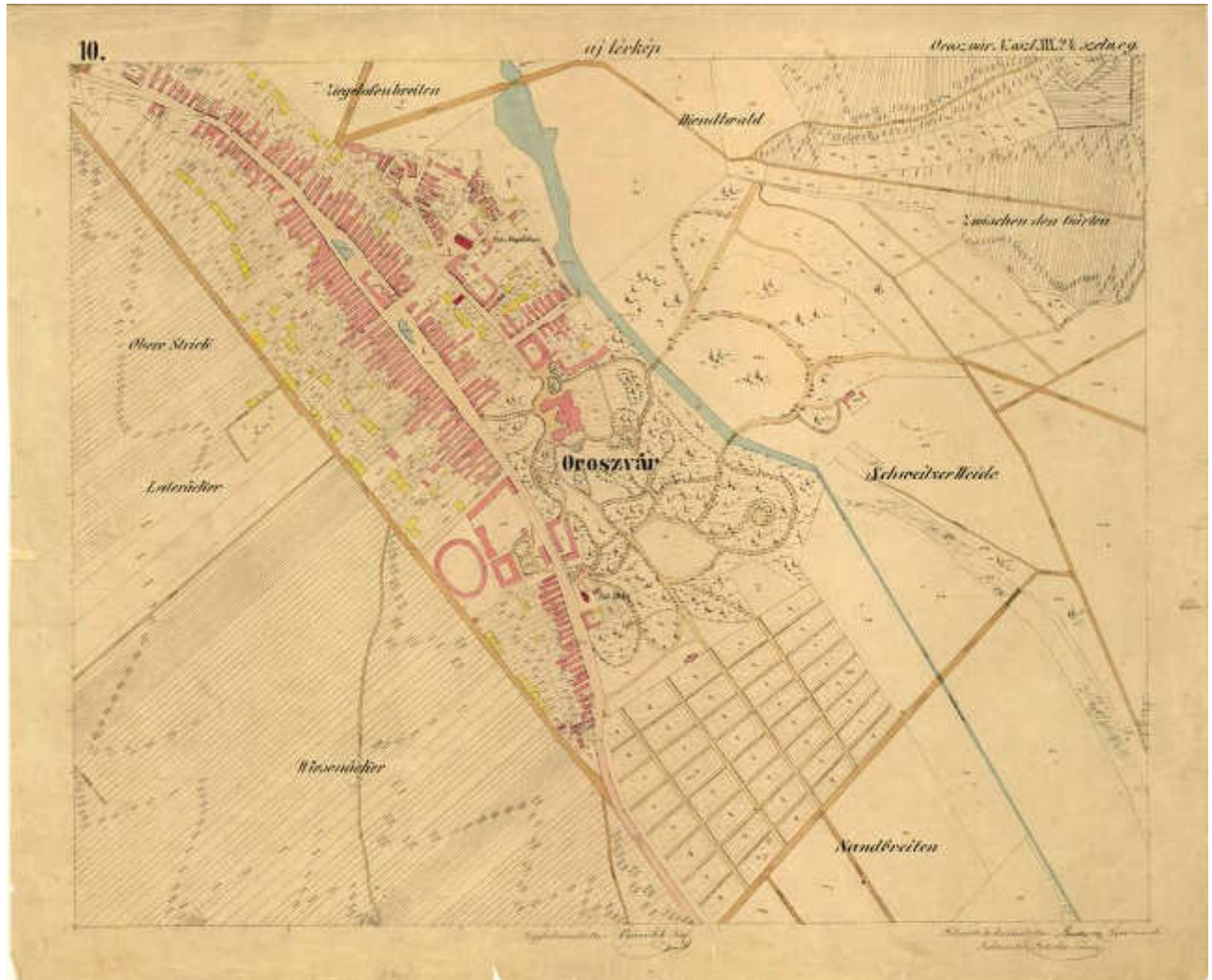
Coll: vi. Sectio IX.

Theil des Wieselburger und Presburger Comitats.

Balkánska ul. s hostincom, okolo 1900

4

Balkánska ul., oproti parku kaštieľa, 1910

5

Gerulatská ul, kostol, škola a školka, 1930

6

Pohľadnica Rusoviec, okolo 1890

7

Kláštor, asanovaný v r. 1999, foto 1964

8

Pohľad z veže kostola na J, 1964

9

Pohl'ad z veže kostola na S, 1964

10

Pohl'ad z veže kostola na J, 1964

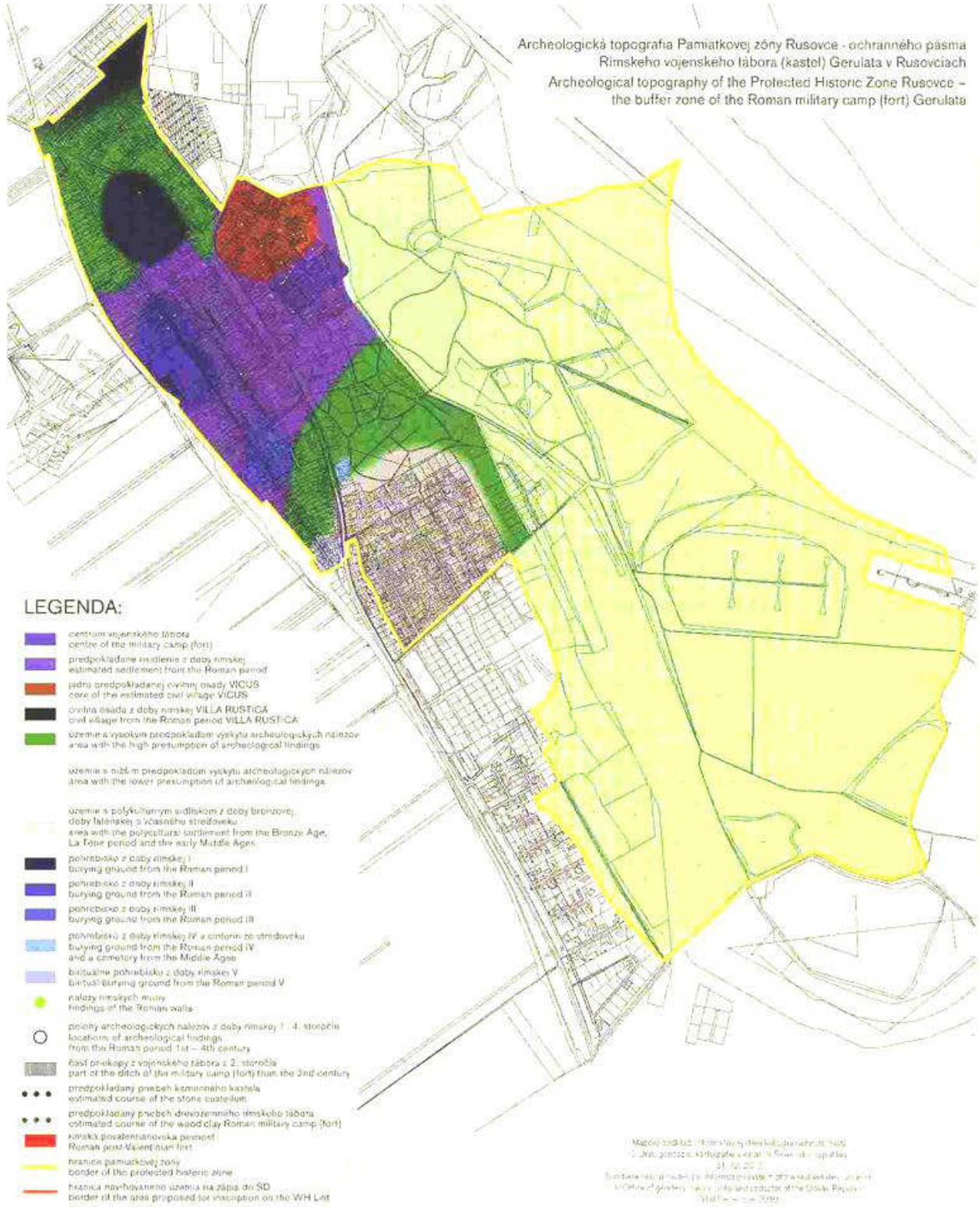
11

Pohľad z veže kostola na SZ, 1964

12

Archeologická topografia Pamiatkovej zóny Rusovce - ochranného pásma
Rímskeho vojenského tábora (kastel) Gerulata v Rusovciach
Archeological topography of the Protected Historic Zone Rusovce –
the buffer zone of the Roman military camp (fort) Gerulata

5.3. Fotografická dokumentácia – samostatná príloha

5.4. Objekty evidované v ÚZPF

Pamiatkový úrad SR
Cesta na červený most č. 6
814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KASTEL
Unif. názov PO:	KASTEL
Bližšie určenie PO:	skúmané, prezentované
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	344/1
Rozsah:	1-1
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Gerulatská ul.
3. Orientačné číslo	7
4. Súp. číslo	69
5. Čís. parcely	114,115
6. Urč. adresy popisom	
7. Zaužívaný názov NKP	Rímsky kastel Gerulata
8. Zaužívaný názov PO	Rímsky kastel Gerulata
9. Druhové urč. PO	AG - archeológia
10. Sekundárne druhové určenia	A architektúra U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	2.pol.1.st.n.l
13. Datovanie zmien	
14. Prevládajúci sloh	rím
15. Sekundárne slohové určenia	
16. Pôdorys	
17. Dispozícia	
18. Podlažnosť	
19. Autor (old)	
20. Hlavné využitie	8682 - Archeol.lokalita (intravilan)
21. Sekundárne využitia	8655 Múzeá
22. Stavebno-techn. stav	vyhovujúci
23. Dátum vyhlásenia za KP	17. 7. 1963
24. Číslo rozh. o vyhl. za KP	SKK ONV BRATISLAVA-VIDIEK
25. Subjekty - vlastníku/uzivatel/spravca	

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
Múzeum mesta Bratislavy,	179744	správa	Nie	Áno

Radničná 1, 815 18 Bratislava
Hlavné mesto SR Bratislava,
Primaciálne nám.1, 814 99 603481 vlastníctvo Nie Áno
Bratislava

Dňa: 29.06.2014 13:02

Pamiatkový úrad SR
Cesta na červený most č. 6
814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KOSTOL
Unif. názov PO:	KOSTOL
Bližšie určenie PO:	r.k.sv.Márie Magdalény
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	345/1
Rozsah:	1-1
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Kostolná ul.
3. Orientačné číslo	
4. Súp. číslo	
5. Čís. parcely	140
6. Urč. adresy popisom	
7. Zaužívaný názov NKP	kostol sv.Márie Magdalény
8. Zaužívaný názov PO	kostol sv.Márie Magdalény
9. Druhovú urč. PO	A - architektúra
10. Sekundárne druhové určenia	U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	1662
13. Datovanie zmien	
14. Prevládajúci sloh	renesancia neskorá
15. Sekundárne slohové určenia	
16. Pôdorys	
17. Dispozícia	1-lod'
18. Podlažnosť	
19. Autor (old)	
20. Hlavné využitie	976 - Zar. cirkvi a nábož.spolkov
21. Sekundárne využitia	

22. Stavebno-techn. stav   dobrý
 23. Dátum vyhlásenia za KP   17. 7. 1963
 24. Číslo rozh. o vyhl. za KP   SKK ONV BRATISLAVA-VIDIEK
 25. Subjekty - vlastníku/uzivatel/spravca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
R.k.far.úrad sv.Márie Magdalény, BA-Rusovce, Gerulatská 63		správa	Nie	Áno
Cirkev rímskokatolícka	460656	vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:17

Pamiatkový úrad SR
 Cesta na červený most č. 6
 814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KAŠTIEĽ S AREÁLOM
Unif. názov PO:	KAŠTIEĽ
Bližšie určenie PO:	
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	346/1
Rozsah:	1-3
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Balkánska ul.
3. Orientačné číslo	31
4. Súp. číslo	31
5. Čís. parcely	1
6. Urč. adresy popisom	
7. Zaužívaný názov NKP	SĽUK
8. Zaužívaný názov PO	SĽUK
9. Druhové urč. PO	A - architektúra
10. Sekundárne druhové určenia	U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	1841-44
13. Datovanie zmien	1872-1906
14. Prevládajúci sloh	novogot
15. Sekundárne slohové určenia	
16. Pôdorys	

17. Dispozícia
 18. Podlažnosť 3/-1
 19. Autor (old)
 20. Hlavné využitie 9511 - Zariadenia ústred. orgánov
 21. Sekundárne využitia
 22. Stavebno-techn. stav narušený
 23. Dátum vyhlásenia za KP 17. 7. 1963
 24. Číslo rozh. o vyhl. za KP SKK ONV BRATISLAVA-VIDIEK
 25. Subjekty - vlastníku/uzivatel/spravca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
Správa zariadení úradu vlády SR, Nám.Slobody 1, Bratislava	2895	vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 12:56

Pamiatkový úrad SR
 Cesta na červený most č. 6
 814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj: Bratislavský kraj
 Okres: Bratislava V
 Obec: Bratislava 5-Rusovce
 Unif. názov NKP: KAŠTIEĽ S AREÁLOM
 Unif. názov PO: PARK
 Bližšie určenie PO:
 Kód okresu: 105
 Číslo ÚZPF: 346/2
 Rozsah: 1-3
 Číslo býval. ŠZ:

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Balkánska ul.
3. Orientačné číslo	
4. Súp. číslo	
5. Čís. parcely	5/1-5,6,7/1,8,1164,1165/8-10,1170/15-21,1173/2-3,1175/1-2,+p
6. Urč. adresy popisom	
7. Zaužívaný názov NKP	SLUK
8. Zaužívaný názov PO	kaštieľsky park
9. Druhové urč. PO	HZ - historická zeleň
10. Sekundárne druhové určenia	U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	

13. Datovanie zmien
 14. Prevládajúci sloh
 15. Sekundárne slohové určenia
 16. Pôdorys
 17. Dispozícia
 18. Podlažnosť
 19. Autor (old)
 20. Hlavné využitie 8691 - Parky
 21. Sekundárne využitia
 22. Stavebno-techn. stav narušený
 23. Dátum vyhlásenia za KP 17. 7. 1963
 24. Číslo rozh. o vyhl. za KP SKK ONV BRATISLAVA-VIDIEK
 25. Subjekty - vlastník/užívateľ/správca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
VITUS, občianske združenie, Sochorova 3, 851 10 Bratislava		správa	Nie	Áno
SR-Slovenský pozemkový fond, Búdková 36, 817 15 Bratislava	17335345	vlastníctvo	Nie	Áno
Cirkev rímskokatolícka, farnosť Rusovce, Gerulatská 63, 851 10 Bratislava		vlastníctvo	Nie	Áno
Maďarská benediktínska kongregácia, Panonhalmavar 1, Maďarsko		vlastníctvo	Nie	Áno
MEJA-INVENT, s.r.o., B-Medvedovej 15-17		vlastníctvo	Nie	Áno
Poľnohospodárske družstvo DUNAJ, Kováčsova 484, 851 10 Bratislava		vlastníctvo	Nie	Áno
ROT, s.r.o., Vývojová 8, 851 10 Bratislava		vlastníctvo	Nie	Áno
Správa zariadení úradu vlády SR, Nám.Slobody 1, Bratislava	2895	vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:10

Pamiatkový úrad SR
Cesta na červený most č. 6
814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj: Bratislavský kraj
Okres: Bratislava V
Obec: Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP: KAŠTIEĽ S AREÁLOM
Unif. názov PO: ČELADNÍK
Bližšie určenie PO: solitér
Kód okresu: 105
Číslo ÚZPF: 346/3
Rozsah: 1-3
Číslo býval. ŠZ:

1. Katastrálne územie Rusovce
2. Adresa Balkánska ul.
3. Orientačné číslo 31
4. Súp. číslo 31
5. Čís. parcely 1057,1058
6. Urč. adresy popisom
7. Zaužívaný názov NKP SĽUK
8. Zaužívaný názov PO koniareň
9. Druhové urč. PO A - architektúra
10. Sekundárne druhové určenia U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku 1841-44
13. Datovanie zmien
14. Prevládajúci sloh
15. Sekundárne slohové určenia
16. Pôdorys
17. Dispozícia
18. Podlažnosť
19. Autor (old)
20. Hlavné využitie 9511 - Zariadenia ústred. orgánov
21. Sekundárne využitia
22. Stavebno-techn. stav narušený
23. Dátum vyhlásenia za KP 17. 7. 1963
24. Číslo rozh. o vyhl. za KP SKK ONV BRATISLAVA-VIDIEK
25. Subjekty - vlastníku/uzivateľ/správca

Názov

Ičo

Typ
vzťahu

Hlavný Aktuálny

Dňa: 29.06.2014 13:13

Pamiatkový úrad SR
Cesta na červený most č. 6
814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KOSTOL
Unif. názov PO:	KOSTOL
Bližšie určenie PO:	r.k.sv.Víta
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	703/1
Rozsah:	1-1
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Balkánska ul.
3. Orientačné číslo	31
4. Súp. číslo	1131
5. Čís. parcely	7/2
6. Urč. adresy popisom	park pri novogot.kaštieli
7. Zaužívaný názov NKP	kostol sv.Víta
8. Zaužívaný názov PO	kostol sv.Víta
9. Druhové urč. PO	A - architektúra
10. Sekundárne druhové určenia	U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	1613 zo star.mat.
13. Datovanie zmien	2/2 18.st.,2/2 19.st.,po 1884
14. Prevládajúci sloh	barok raný
15. Sekundárne slohové určenia	rom
16. Pôdorys	obdĺžnik s rovným záverom
17. Dispozícia	1-lod.,1-vež.
18. Podlažnosť	
19. Autor (old)	
20. Hlavné využitie	976 - Zar. cirkvi a nábož.spolkov
21. Sekundárne využitia	
22. Stavebno-techn. stav	narušený
23. Dátum vyhlásenia za KP	11. 12. 1985

24. Číslo rozh. o vyhl. za KP R-NVB 364/85

25. Subjekty - vlastníku/uzivatel/spravca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
R.k.far.úrad sv.Márie Magdalény, BA-Rusovce, Gerulatská 63		správa	Nie	Áno
Cirkev rímskokatolícka, farnosť Rusovce, Gerulatská 63, 851 10 Bratislava		vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:00

Pamiatkový úrad SR
Cesta na červený most č. 6
814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KASTEL
Unif. názov PO:	KASTEL
Bližšie určenie PO:	skúmané, prezentované
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	344/1
Rozsah:	1-1
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Gerulatská ul.
3. Orientačné číslo	7
4. Súp. číslo	69
5. Čís. parcely	114,115
6. Urč. adresy popisom	
7. Zaužívaný názov NKP	Rímsky kastel Gerulata
8. Zaužívaný názov PO	Rímsky kastel Gerulata
9. Druhové urč. PO	AG - archeológia
10. Sekundárne druhové určenia	A architektúra U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	2.pol.1.st.n.l
13. Datovanie zmien	
14. Prevládajúci sloh	rím
15. Sekundárne slohové určenia	
16. Pôdorys	
17. Dispozícia	
18. Podlažnosť	

19. Autor (old)
 20. Hlavné využitie 8682 - Archeol.lokalita (intravilan)
 21. Sekundárne využitia 8655 Múzeá
 22. Stavebno-techn. stav vyhovujúci
 23. Dátum vyhlásenia za KP 17. 7. 1963
 24. Číslo rozh. o vyhl. za KP SKK ONV BRATISLAVA-VIDIEK
 25. Subjekty - vlastník/užívateľ/správca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
Múzeum mesta Bratislavy, Radničná 1, 815 18 Bratislava	179744	správa	Nie	Áno
Hlavné mesto SR Bratislava, Primaciálne nám.1, 814 99 Bratislava	603481	vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:02

Pamiatkový úrad SR
 Cesta na červený most č. 6
 814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KAŠTIEĽ A PARK
Unif. názov PO:	KAŠTIEĽ
Bližšie určenie PO:	
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	702/1
Rozsah:	1-2
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Balkánska ul.
3. Orientačné číslo	147
4. Súp. číslo	147
5. Čís. parcely	301
6. Urč. adresy popisom	Zdravotnícka ul.-vstup
7. Zaužívaný názov NKP	kaštieľ a park
8. Zaužívaný názov PO	kaštieľ
9. Druhové urč. PO	A - architektúra
10. Sekundárne druhové určenia	U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku	PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku	1.pol.19.st.
13. Datovanie zmien	

14. Prevládajúci sloh	kla
15. Sekundárne slohové určenia	
16. Pôdorys	v tvare E
17. Dispozícia	
18. Podlažnosť	3/-1
19. Autor (old)	Feigler I.
20. Hlavné využitie	9 - Ostatné nevýrob. činnosť
21. Sekundárne využitia	
22. Stavebno-techn. stav	narušený
23. Dátum vyhlásenia za KP	11. 12. 1985
24. Číslo rozh. o vyhl. za KP	R-NVB 364/85
25. Subjekty - vlastník/užívateľ/správca	

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
Inštitút pre verejnú správu, Schneidra-Trnavského 1/a, Bratislava	151858	vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:27

Pamiatkový úrad SR
Cesta na červený most č. 6
814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	KAŠTIEL' A PARK
Unif. názov PO:	PARK
Bližšie určenie PO:	
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	702/2
Rozsah:	1-2
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Balkánska ul.
3. Orientačné číslo	
4. Súp. číslo	
5. Čís. parcely	301
6. Urč. adresy popisom	Pri kaštieli
7. Zaužívaný názov NKP	kaštieľ a park
8. Zaužívaný názov PO	park pri kaštieli
9. Druhové urč. PO	HZ - historická zeleň

10. Sekundárne druhové určenia U urbanizmus
 11. Súč. pam. chrán. celku PZ - pamiatková zóna
 12. Doba vzniku 1.pol.19.st.
 13. Datovanie zmien
 14. Prevládajúci sloh
 15. Sekundárne slohové určenia
 16. Pôdorys
 17. Dispozícia
 18. Podlažnosť
 19. Autor (old)
 20. Hlavné využitie 8691 - Parky
 21. Sekundárne využitia
 22. Stavebno-techn. stav narušený
 23. Dátum vyhlásenia za KP 11. 12. 1985
 24. Číslo rozh. o vyhl. za KP R-NVB 364/85
 25. Subjekty - vlastníku/uzivatel/spravca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
Inštitút pre verejnú správu, Schneidera-Trnavského 1/a, Bratislava	151858	vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:22

Pamiatkový úrad SR
 Cesta na červený most č. 6
 814 06 Bratislava

Výpis z ústredného zoznamu pamiatkového fondu

Kraj:	Bratislavský kraj
Okres:	Bratislava V
Obec:	Bratislava 5-Rusovce
Unif. názov NKP:	DOM S HYPOCAUSTOM
Unif. názov PO:	DOM S HYPOCAUSTOM
Bližšie určenie PO:	murivo základové,skúmané
Kód okresu:	105
Číslo ÚZPF:	11422/1
Rozsah:	1-1
Číslo býval. ŠZ:	

---

1. Katastrálne územie	Rusovce
2. Adresa	Irkutská ul.
3. Orientačné číslo	0
4. Súp. číslo	0
5. Čís. parcely	186/1

6. Urč. adresy popisom S časť PZ Rusovce
7. Zaužívaný názov NKP civilná osada pri rím.voj.táb.
8. Zaužívaný názov PO dom s podlahovým vykurovaním
9. Druhové urč. PO AG - archeológia
10. Sekundárne druhové určenia
T technika
U urbanizmus
11. Súč. pam. chrán. celku PZ - pamiatková zóna
12. Doba vzniku 2.st.-3.st.
13. Datovanie zmien 3.st.-4.st.
14. Prevládajúci sloh doba rímska
15. Sekundárne slohové určenia
16. Pôdorys obdĺžnik
17. Dispozícia viacpriestorová
18. Podlažnosť
19. Autor (old)
20. Hlavné využitie 8682 - Archeol.lokalita (intravilan)
21. Sekundárne využitia
22. Stavebno-techn. stav narušený
23. Dátum vyhlásenia za KP 18. 10. 2002
24. Číslo rozh. o vyhl. za KP MK SR-5208/2002-400
25. Subjekty - vlastníku/uzivatel/spravca

Názov	Ičo	Typ vzťahu	Hlavný	Aktuálny
Mestská časť Bratislava-Rusovce, Vývojová 8,85110 Bratislava		vlastníctvo	Nie	Áno

Dňa: 29.06.2014 13:24

5.5. Pamätihodnosti

Spracoval Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, 2008,

http://www.muop.bratislava.sk/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=600176&id_ktg=1022&archiv=0&p1=1053

R u s o v c e – zoznam pamätihodností

1. Balkánska ul. - stĺp Najsvätejšej Trojice
2. Balkánska ul. - socha Piety
3. Balkánska ul. - drevená socha Ukrižovaného
4. Balkánska a Lesnícka ul. - kamenná socha Ukrižovaného
5. Balkánska ul. - kamenný Biely kríž
6. Balkánska ul. - cintorínsky kríž
7. Balkánska ul. - obelisk rodiny Zichi
8. Balkánska ulica - budova čel'adníka
9. Maďarská ul. - evanjelický a.v. kostol
10. Gerulatská ul. - morový stĺp sv. Antona
11. Gerulatská ul. - objekt starej fary
12. Irkutská ul. - dievčenská škola
13. Keltská ul. 6-8 - záhradnicke domčeky
14. Kovácsova ul. - kaplnka Laury Henckel
15. Kovácsova ul. - brána na cintorín so soškou Panny Márie
16. Balkánska ul. č. 139 – ľudový dom
17. Balkánska ul. č. 141 – ľudový dom
18. Kovácsova ul. č. 83 – obytný dom
19. Kovácsova ul. č. 87, 89 - obytný dom
20. Balkánska ul. č. 65 - obytný dom

Schválené miestnym zastupiteľstvom mestskej časti uznesením č. 255/2008/MZ dňa 11.12. 2008

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-1

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: v páse zelene na Balkánskej ulici
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **stĺp Najsvätejšej Trojice**
Foto:

Popis:

Súsošie Najsvätejšej Trojice so sochami sv. Márie Magdalény, sv. Floriána, sv. Rochusa a sv. Jána Nepomuckého. Súsošie bolo z roku 1748, obnovené bolo v rokoch 1998 – 2004, kedy boli urobené kópie sôch svätcov a nanovo osadené. Podstavec je hranolový, konkávne prehnutý, na jeho stranách sú nové erby obce, rodový erb Zichyovcov, Henckelovcov a Štefánie Lónayovej. Vo vrchole stĺpa je kópia sochy Boha Otca s ukrižovaným Kristom v náručí.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 160

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

Súsošie Boha otca s ukrižovaným Kristom

Socha sv. Floriána

Socha sv. Rocha

Socha sv. Jána Nepomuckého

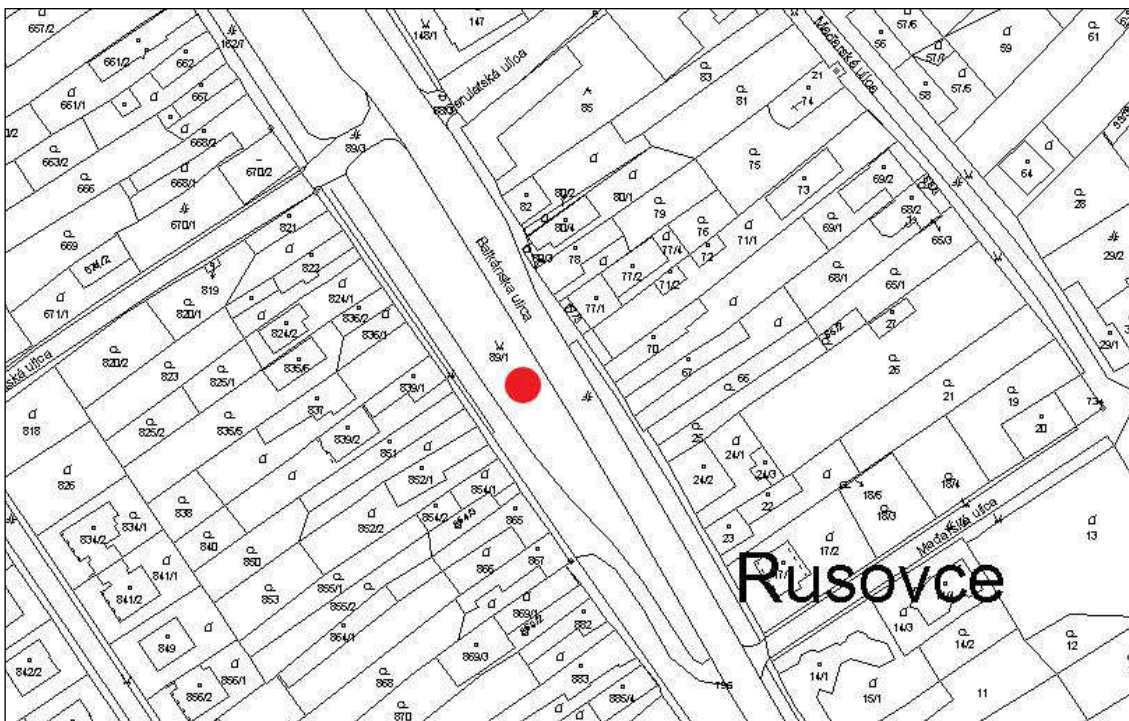

Socha sv. Márie Magdalény

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-2

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - Rusovce
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: v páse zelene na Balkánskej ulici
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **socha Piety**

Foto:

Popis:

Táto socha pôvodne stála pri ceste do Rakúska, do Zeiselhofu pri dnešnom PD Dunaj. Na podstavci je vytesaný nemecký nápis, ktorého preklad znie: „Pochválen buď Ježiš, Mária, Jozef. Tento kríž nechal urobiť Jakob Kats a Helena, jeho domáca zo zbožnosti Bohu roku 1742“. Pri soche sa zastavovali púte, ktoré išli ku kaplnke Povýšenia sv. kríža v Zeiselhofe.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 164.

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

Socha Piety

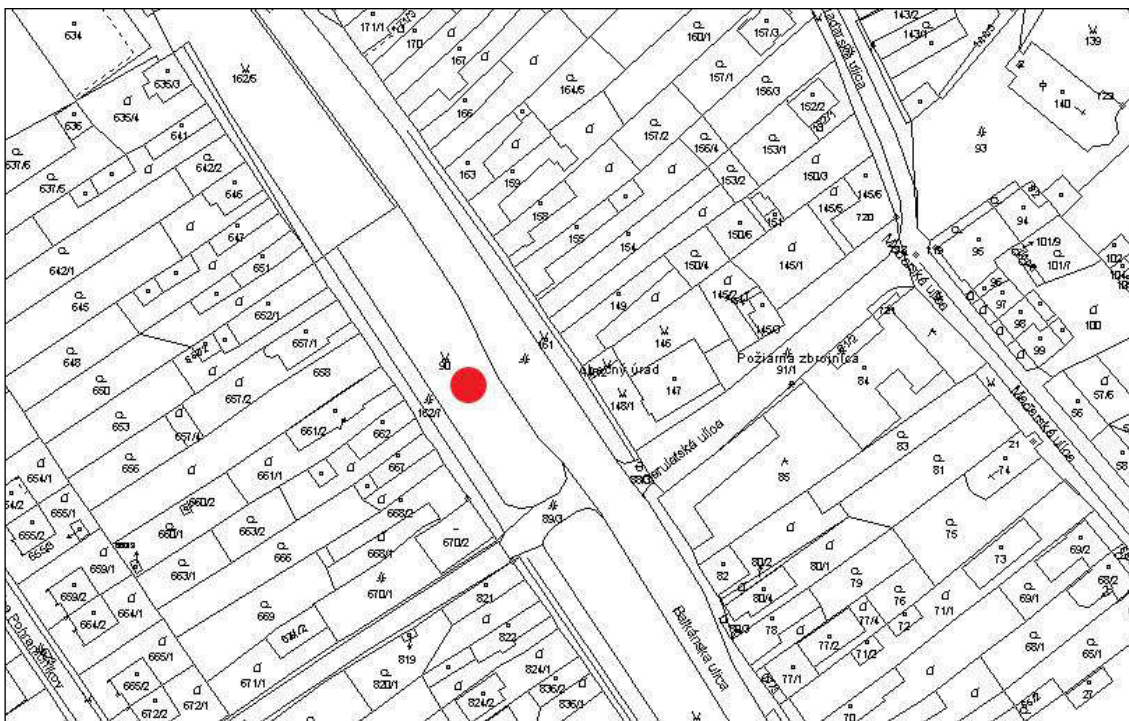

Podstavec s nápisom

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-3

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: zelený pás v križovatke Balkánskej ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **drevená socha Ukrižovaného**

Foto:

Popis:

Socha ukrižovaného je z roku 1880. pôvodne stála v blízkosti majera Laura. Na dnešné miesto bola prenesená v roku 1991. Drevená socha Krista je umiestnená na vysokom drevenom stĺpe. V hornej časti stĺpu je kovová tabuľka s nápisom INRI.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 165

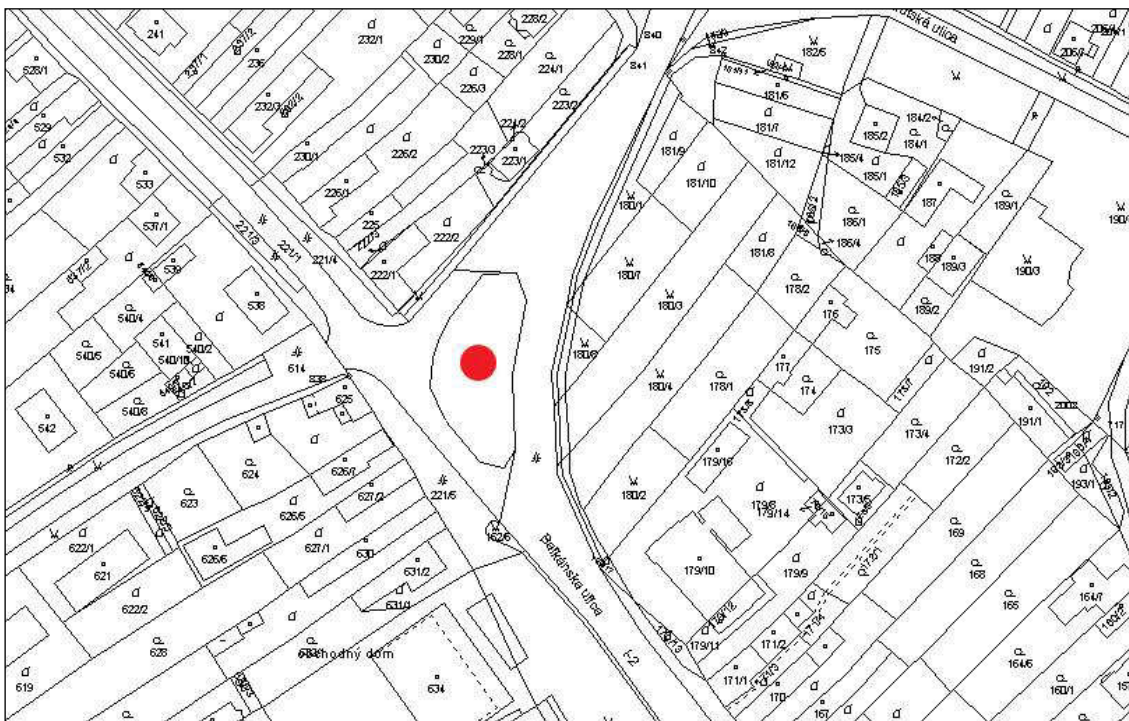
Spracoval: PhDr Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-4

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: roh Balkánskej a Lesnickej ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **kamenná socha Ukrižovaného**
Foto:

Popis:

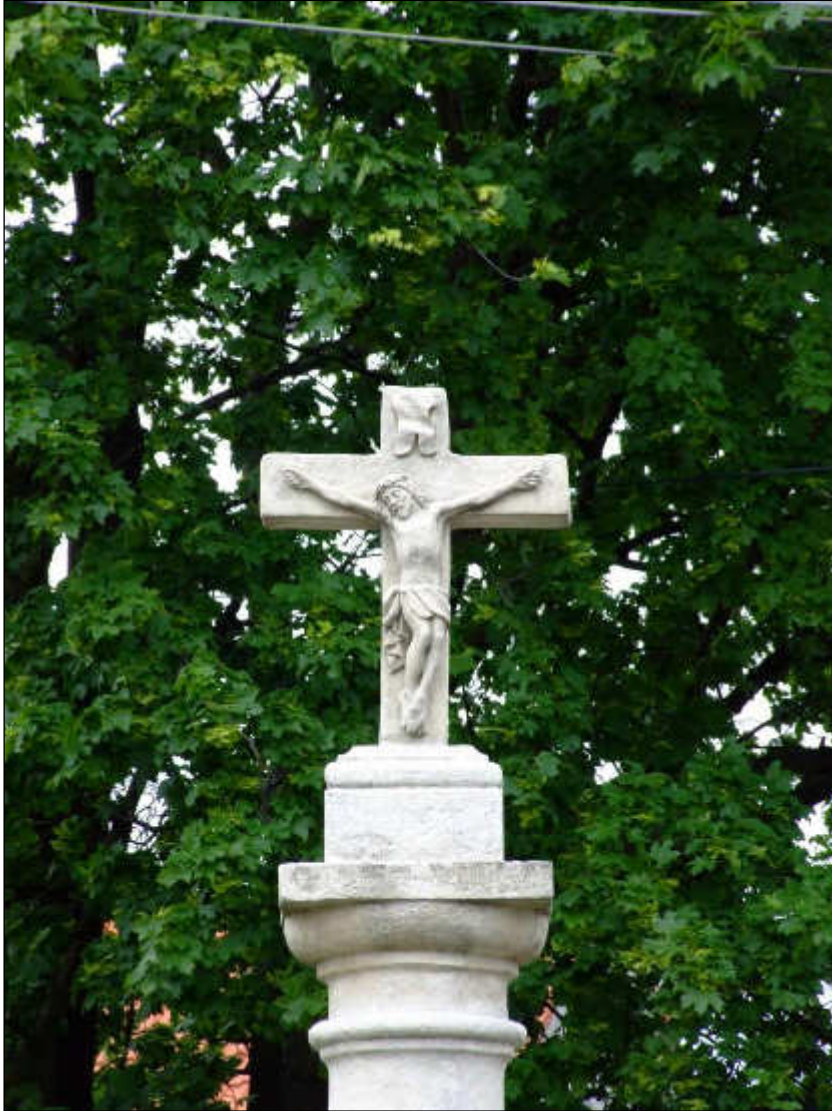
Kamenný kríž s korpusom Krista je z roku 1745. Kríž je osadený na stĺpe , ktorý stojí na tumbovitom podstavci, na ktorom sú na prednej strane vyryté písmena FZ, na zadnej strane je vytesaný rok 1880 a písmena CI. V tomto roku stĺp opravovali a premiestnili na druhú stranu cesty. Stĺp bol opravený aj v roku 2005.

Literatúra a pramene: Hradský,J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 161

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

Socha Ukřižovaného

Detail podstavca

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-5

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: zelený pás na južnom konci Balkánskej ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **kamenný Biely kríž**

Foto:

Popis:

Biely kríž je z roku 1656. Na nízkom štvorcovom podstavci sú na krajoch 4 stĺpiky. Kríž je tvorený hranolovým podstavcom, na ktorom je v hornej časti nika ukončená ihlanovou strieškou s gréckym krížom.

Pôvodne stál pri vchode do záhradníctva Stephaneum. V nike bola socha Panny Márie. V rokoch 1969 – 1970 bol kríž premiestnený na dnešné miesto. Socha Panny Márie sa nezachovala. Reštaurovaný bol v roku 2006.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 164

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-6

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: pred kostolom sv. Víta, pri zástavke autobusu
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **cintorínsky kríž**

Foto:

Popis:

Drevený kríž je osadený pred kostolom sv. Víta na Balkánskej ulici. Bol postavený na mieste, kde bol v roku 1779 zrušený cintorín pri kostole sv. Víta a bol v obci založený nový cintorín, ktorý slúži dodnes.

Drevený latinský kríž má d'atelinové ukončenie ramien, korpus Krista je maľovaný a je z plechu. Pod Kristom sú vyryté písmena PP.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 164

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

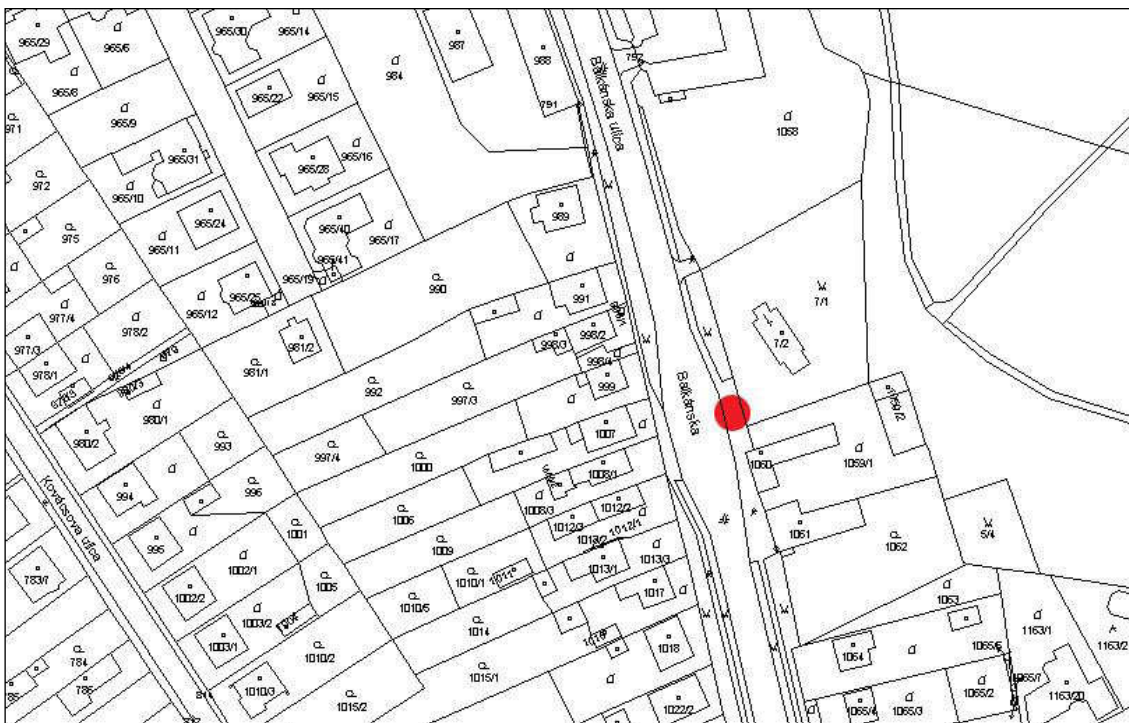
Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-7

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: zelený pás na konci Balkánskej ulici
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **obelisk rodiny Zichi**

Foto:

Popis:

Obelisk je z roku 1776 o čom svedčí zachovaný nápis. Hranolový podstavec má kazetované strany, ukončený je rímsou. Samotný obelisk je dekorovaný perlovcom, v dolnej časti má na každej strane dekoratívnu vázu. Ukončený je šiškou. Na podstavci bola pôvodne

tabuľka s venovacím nápisom a nahradil ju kamenný erb. Na Balkánsku ulicu bol premiestnený v roku 1988 a v roku 1999 bol obnovený.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 166

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

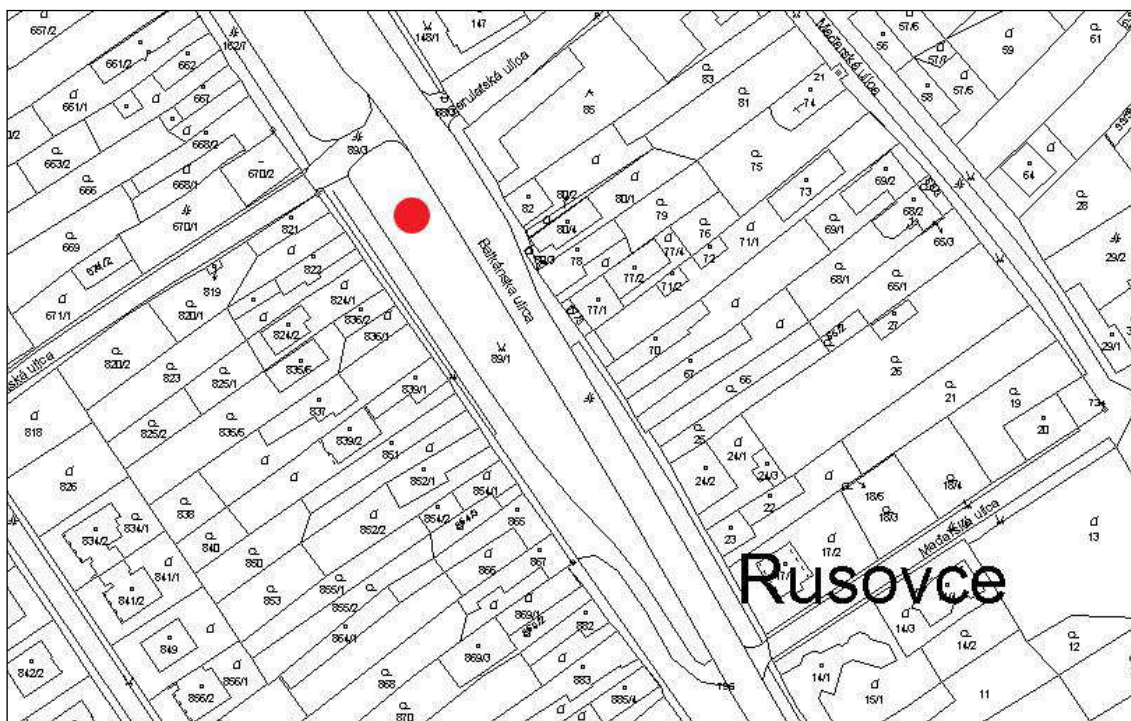

Detail obelisku s nápisom a datovaním

GKÚ Bratislava

Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-8

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ulica
Adresa popisom: východná strana ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **budova čel'adníka**

Foto:

Popis:

Budova čeladníka je prízemná podpivničená stavba, ktorá bola postavená okolo roku 1750. Má obdĺžnikový pôdorys v strede s vnútorným dvorom. Pôvodne v objekte bývala čelad', ktorá slúžila v kaštieli, počas 1. sv. vojny bola v budove nemocnica. Po vojne v nej býval miestny lekár a správcovia panstva s rodinami. Dnes je v dezolátnom stave.

Literatúra a pramene: Hradský,J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 190

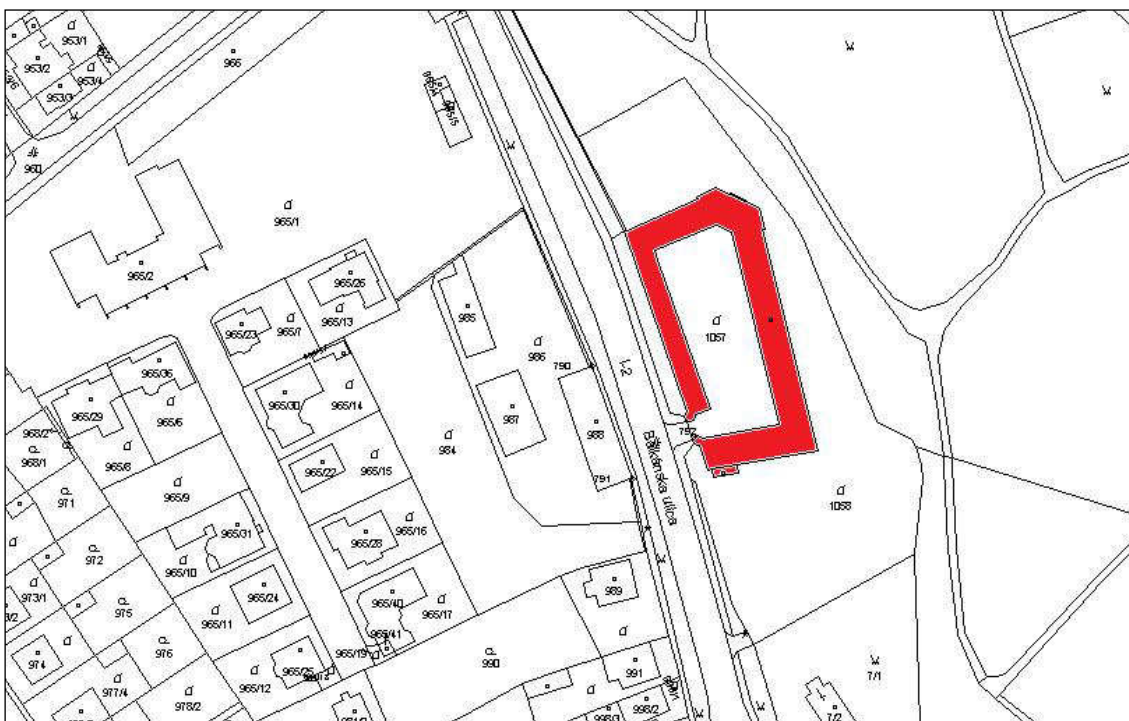
Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-9

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Maďarská ul.
Adresa popisom: západná strana ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **evanjelický kostol**

Foto:

Popis:

Stavba ev. a.v. kostola má obdĺžnikový pôdorys a pochádza z 20. rokov 19. storočia. V roku 1904 pristavali kostolu vežu a objekt prefasádovali v neogotickom štýle s použitím bosáže a oblúčkového vlysu. Veža kostola je ukončená ihlancovou strechou.

Literatúra a pramene: Hradský,J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 159

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

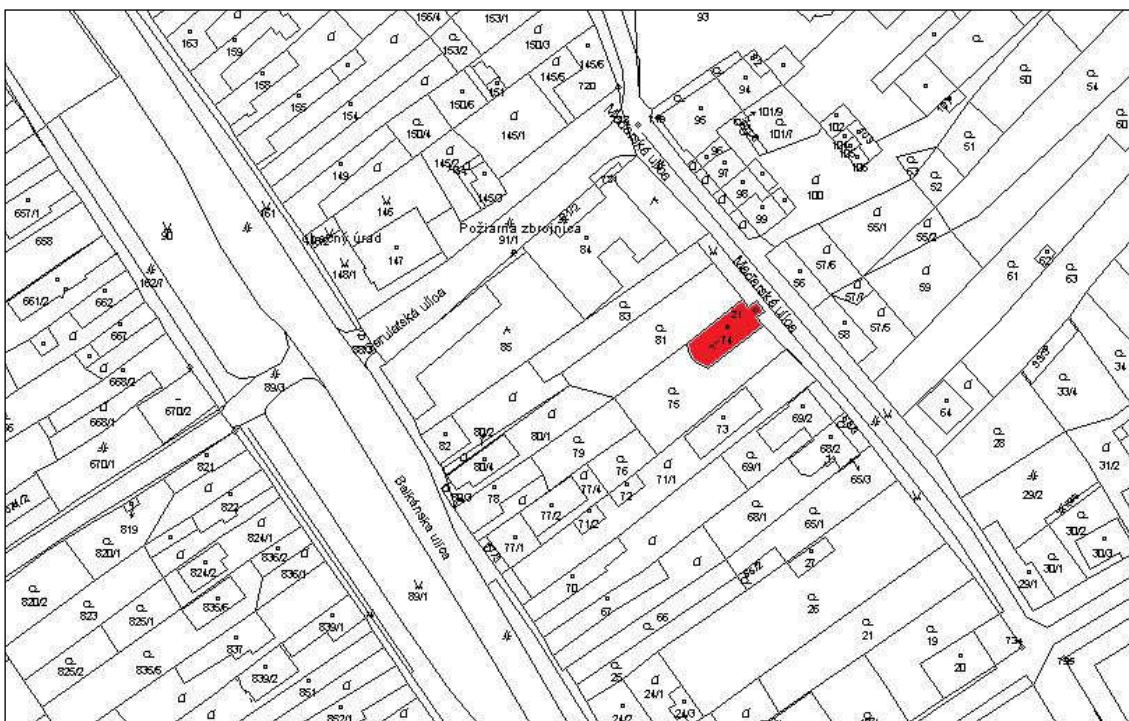
Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-10

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Gerulatská ul.
Adresa popisom: v páse zelene pred r. k. kostolom sv. Márie Magdalény
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **morový stĺp sv. Antona**

Foto:

Popis:

Stĺp so sochou sv. Antona. Stĺp je postavený na vysokom hranolovom podstavci s nápisom. Má rímsovú pätku, hladký driek, ukončený je platňou, na ktorej stojí sv. Anton, ktorý je oblečený do mníšskeho rúcha. V ľavej ruke drží sediaceho anjelika, pri nohách mu leží baránok.

Stĺp bol postavený v roku 1719 na pamiatku morovej epidémie v roku 1713. Nápis v dolnej časti nie je zachovaný úplne: DIESE STATION WAR AUFGERICHT WORDN ZU EHREN GODTES WEGEN EINER SCHVEREN KRANKH .... ERBARMEN.

Preklad: „Táto socha bola postavená na slávu Božiu kvôli ťažkej chorobe (mor)... zmilovanie ....“

Literatúra a pramene: Hradský,J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 163

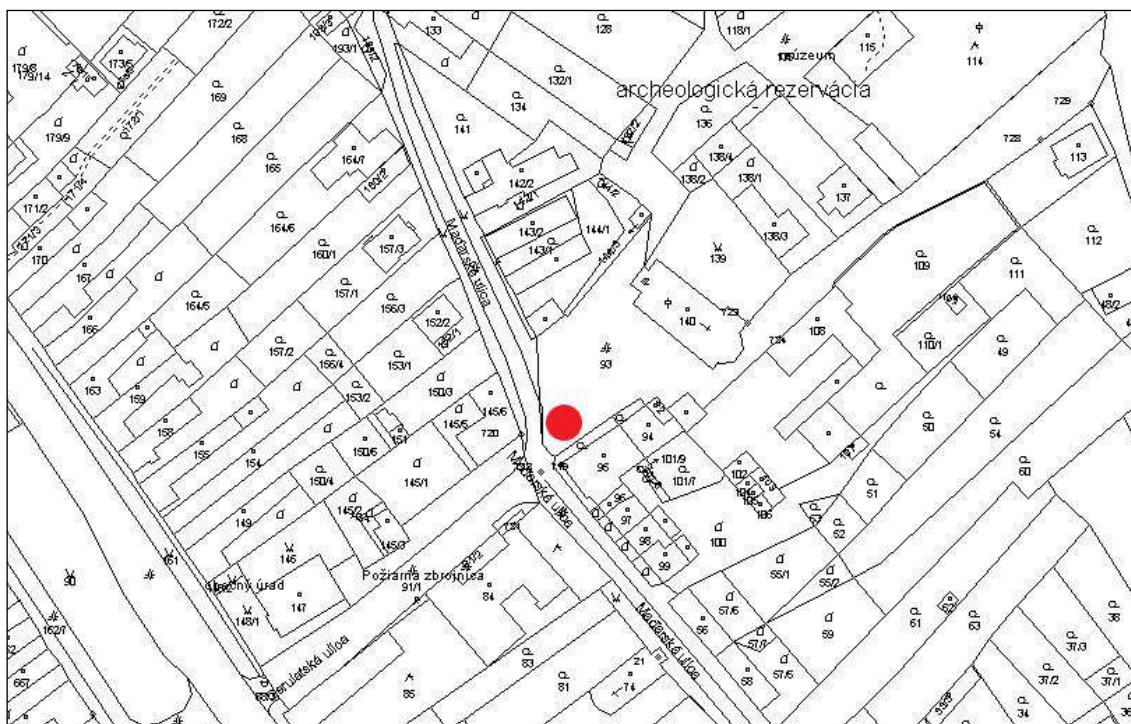
Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-11

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Gerulatská ul. , súps. č. 63
Adresa popisom: vedľa r.- k. kostola sv. Márie Magdalény
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **budova r.- k. fary**

Foto:

Popis:

Prízemná budova starej rímsko – katolíckej fary je situovaná hneď oproti kostolu sv. Márie Magdalény. Má obdĺžnikový pôdorys a sedlovú strechu so štítom. V ľavej časti fasády je nový vstup do garáží. Podľa zachovaných detailov v objekte, pochádza objekt pravdepodobne z 18. storočia, je možné, že je i starší.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

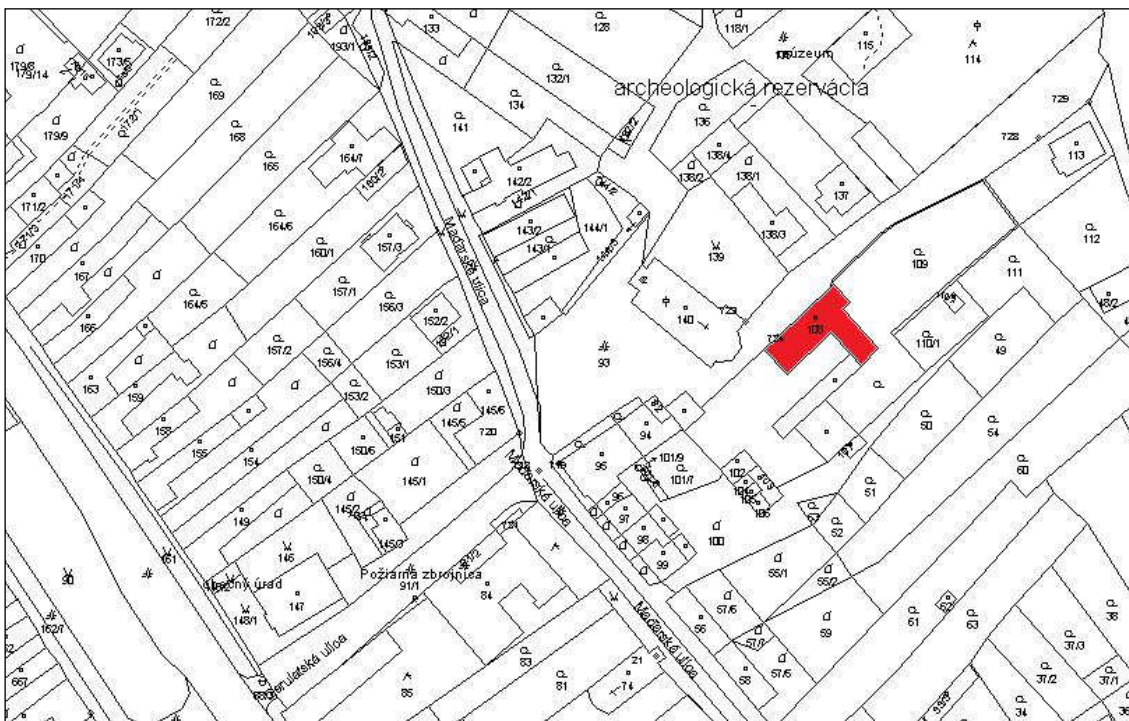
Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

Poznámka: Objekt čiastočne asanovaný v roku 2012

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-12

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Irkutská ul.
Adresa popisom: severná časť ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **budova bývalej dievčenskej školy**

Foto:

Popis:

Prízemná obdĺžniková budova pôvodne dievčenskej školy bola postavená v roku 1889 grófkou Laurou Henckel von Donnersmarck, ktorá podporovala školu až do 2. sv. vojny. V škole vyučovali sestričky rehole Božského Spasiteľa. V 60. rokoch 20. storočia bola v budove škola, potom kino. Fasáda školy je ukázkou secesie.

Dnes je objekt v zlom stavebno – technickom stave.

Literatúra a pramene: Hradský,J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 190

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

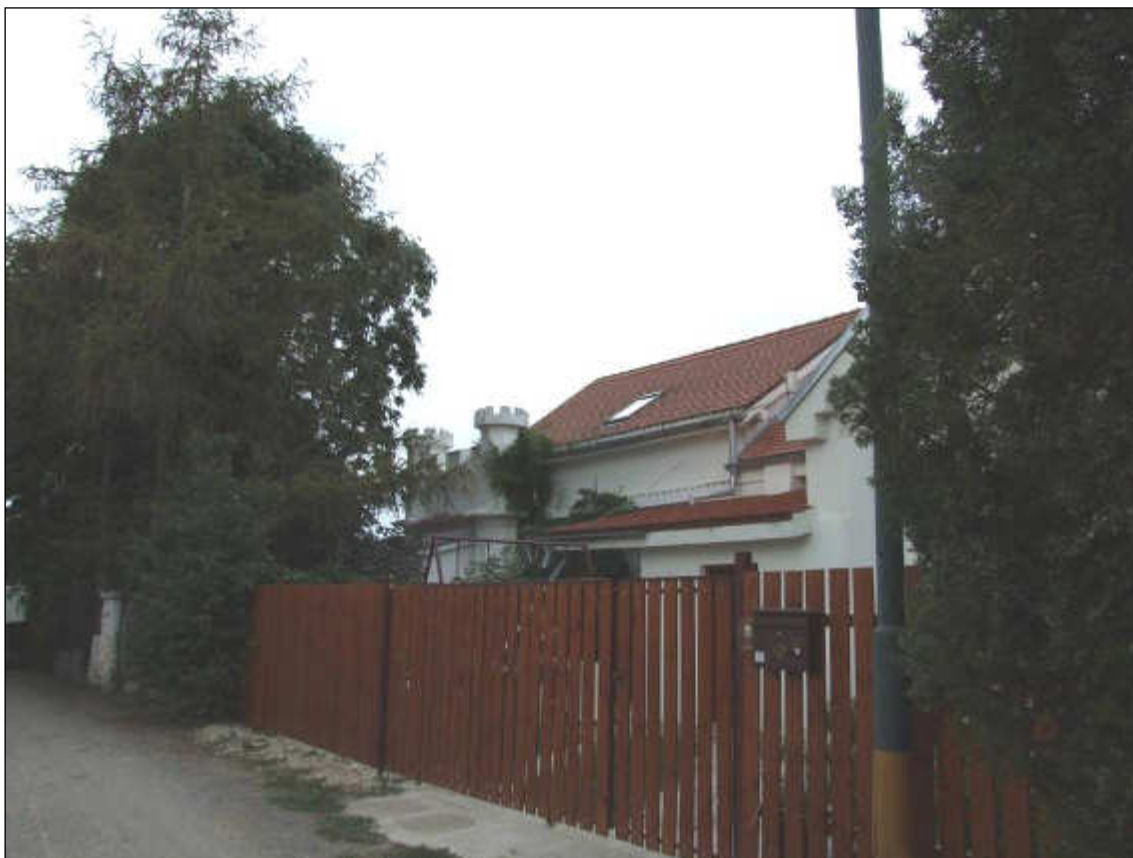

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-13

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Keltská ul. 6,8
Adresa popisom: severná strana ulice
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **domy záhradníkov**

Foto:

Popis:

Dva prízemné domčeky riešené pôvodne v novogotickom duchu, v ktorom kedysi bývali zamestnanci kaštieľa, ktorí sa starali o park. Dnes sú výrazne prestavané a modernizované.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

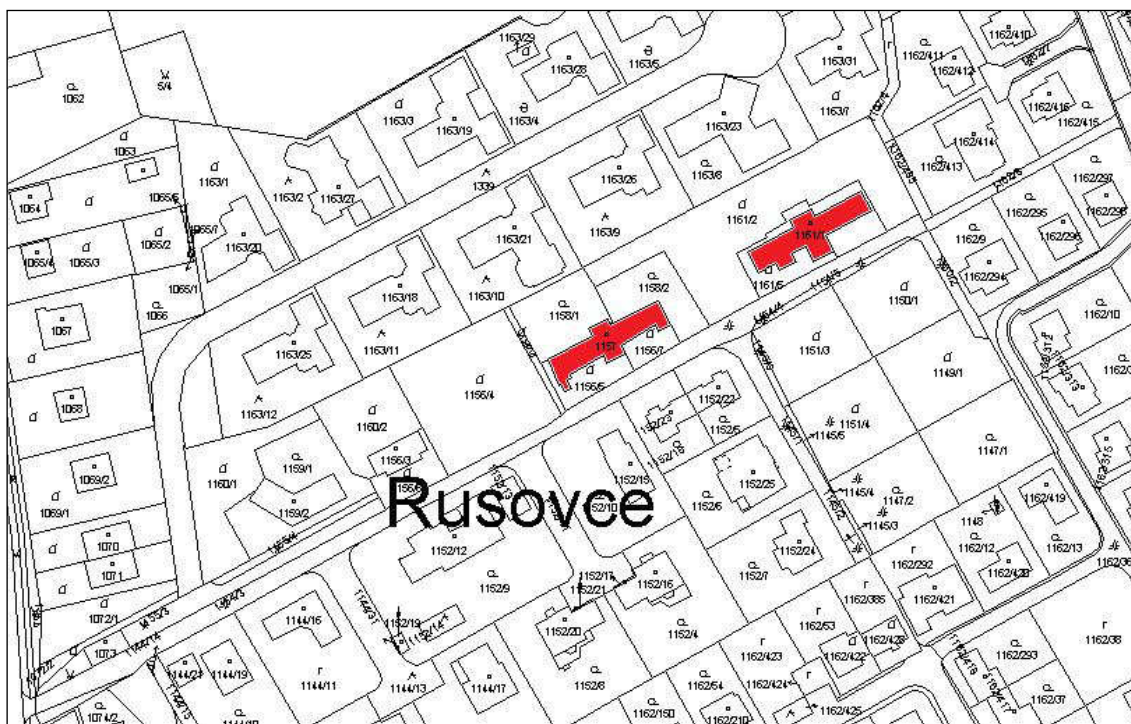
Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-14

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Kováčsova ul.
Adresa popisom: na cintoríne
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **kaplnka Laury Henckel von Donnersmarck**

Foto:

Popis:

Mauzóleum resp. pohrebná kaplnka bola postavená v roku 1884. Dala ho postaviť grófka Laura Henckel von Donnersmarck. Jednolod'ová stavba so sedlovou strechou je postavená v neogotickom štýle. V štíte sa nachádza erb Henckelovcov a medailón s anjelom a panorámou Bratislavy (?), s nápisom ZUR EWIGEN HEIMAT (k večnej domovine).

Literatúra a pramene: Hradský,J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 159

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

Bočný pohľad na kaplnku

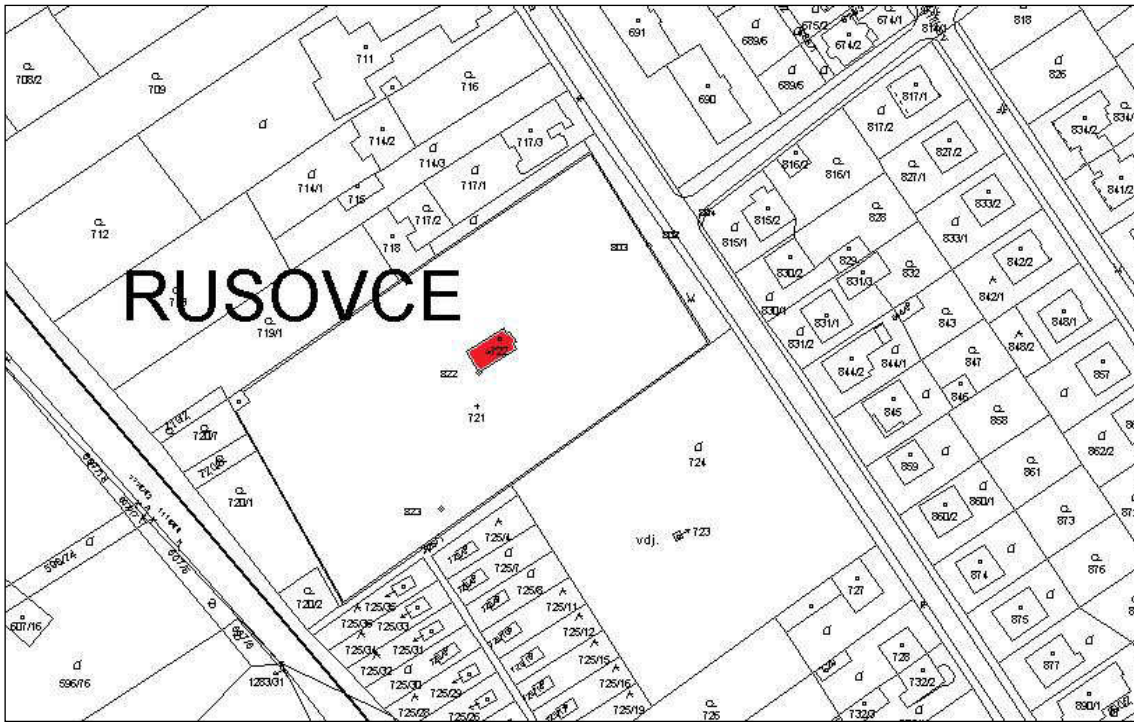
Reliéf anjela na čelnom štíte

Erb rodiny Henckelovcov

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

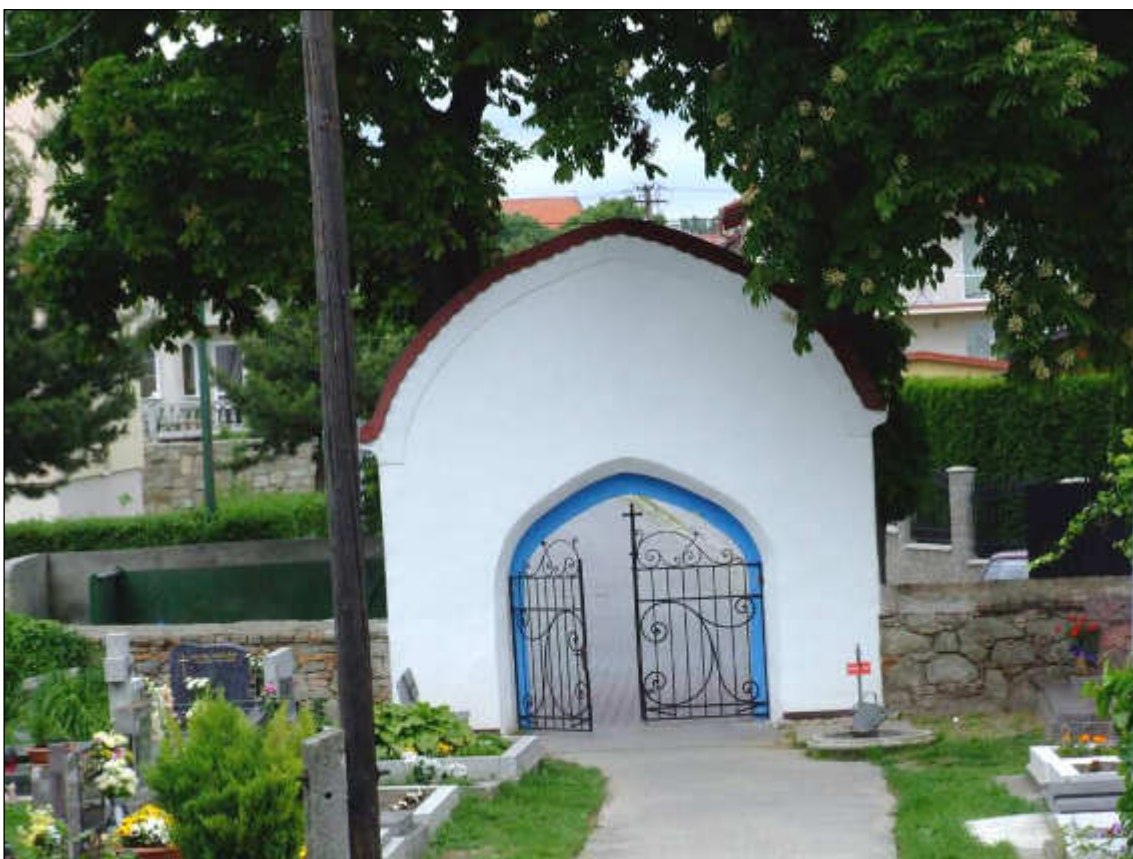

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-15

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Kováčsova ul.
Adresa popisom: na cintoríne
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **brána cintorína so soškou Panny Márie**

Foto:

Popis:

Murovaná brána na cintorín je riešená v duchu ľudového baroka. V strede má vstup v podobe lomeného oblúka, ktorý je po obvode farebne zvýraznený. Zo strany ulice je nika, ktorá je lemovaná modrým pásom. V nike je drevená socha Panny Márie ako kráľovnej nebies v náručí s malým Ježiškom. Socha je z roku 1779 a je príkladom ľudovej podoby baroka. Brána je po obnove. Ukončená je kovovým krížom.

Literatúra a pramene: Hradský, J., Mallinerits, J.: Rusovce, PT, Bratislava 2007, str. 159

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

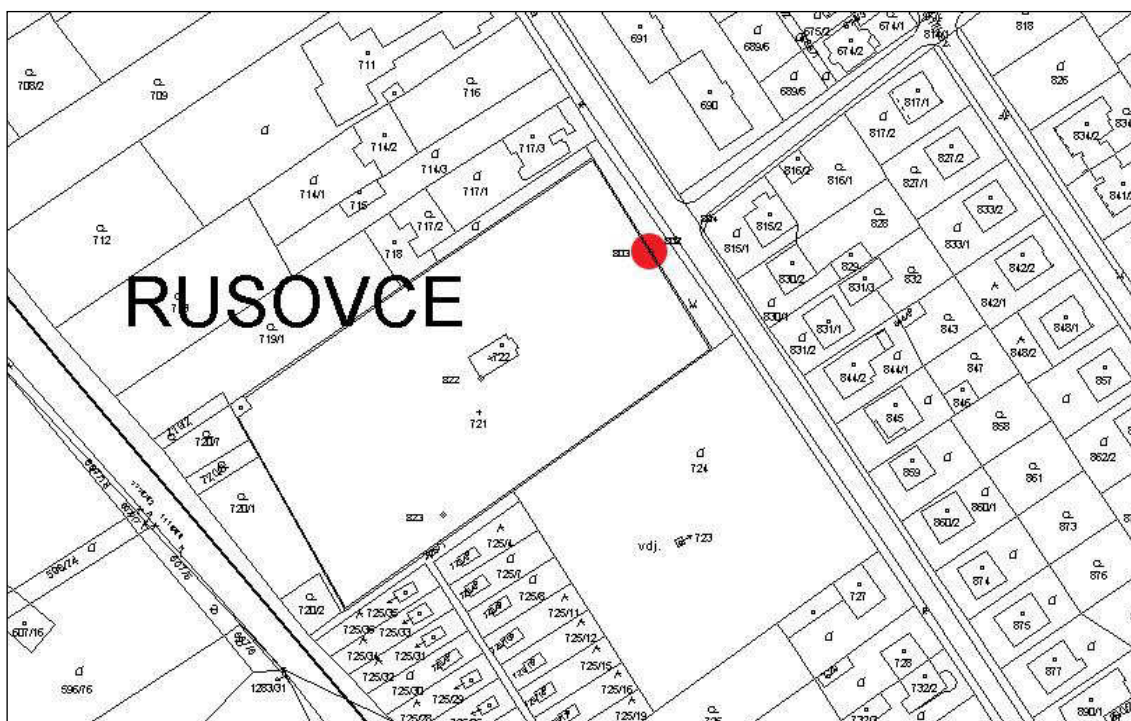

Brána na cintorín, socha Panny Márie s Ježiškom

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V

Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-16

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ul. č. 139
Adresa popisom: v radovej zástavbe Balkánskej ulice, v strede, na západnej strane
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Ľudový dom**

Foto:

Popis:

Tradičný objekt ľudovej architektúry obce. Je prízemný, dlhý, obdĺžnikového pôdorysu. Uličná fasáda má jedno nové okno, ukončená je štítom čerpajúcim z ľudového baroka. Štít je perforovaný dvoma obdĺžnikovými okienkami.

Literatúra a pramene:

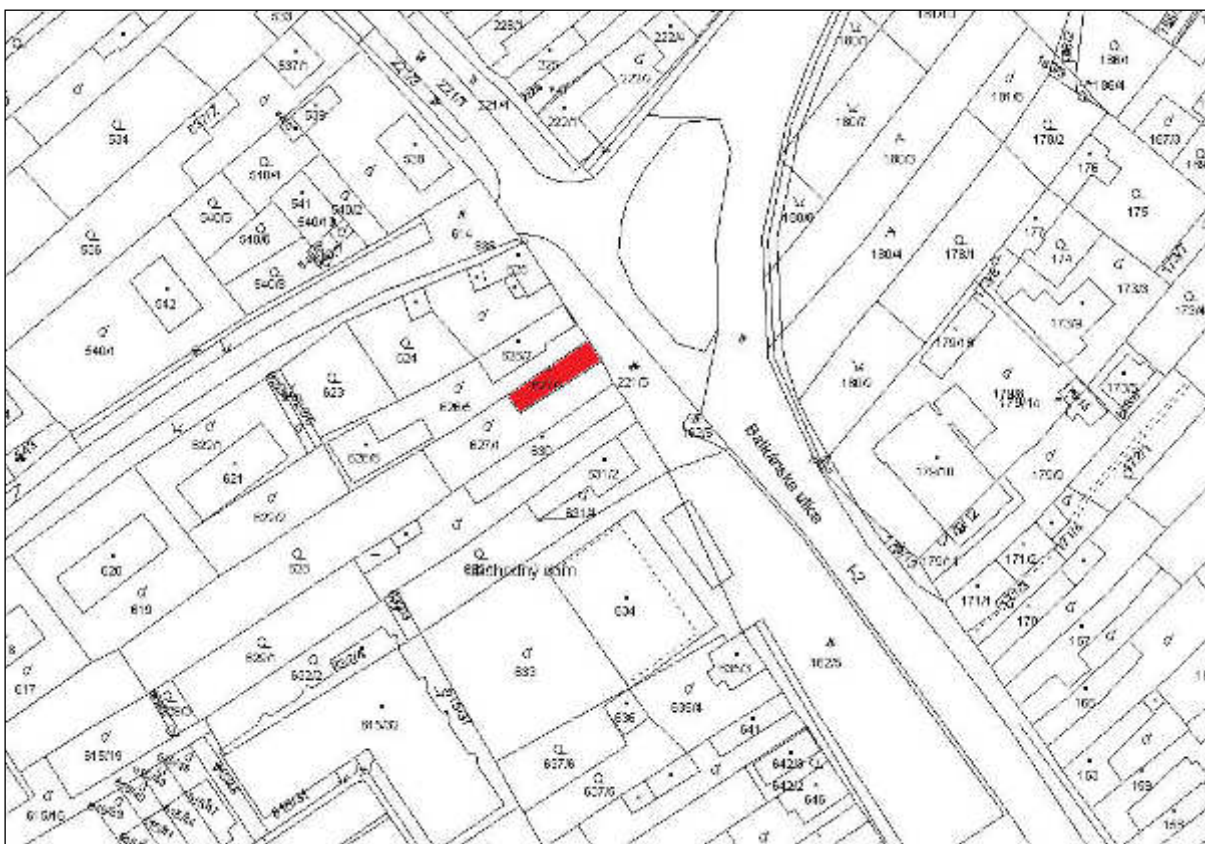
Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 07/2008

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-17

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**

Adresa: Balkánska ul. č. 141

Adresa popisom: v radovej zástavbe Balkánskej ulice, v strede, na západnej strane

Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná

Názov pamätihodnosti: **Ľudový dom**

Foto:

Popis:

Tradičný objekt ľudovej architektúry obce. Je prízemný, dlhý, obdĺžnikového pôdorysu. Uličná fasáda dvojosová, ukončená je štítom čerpajúcim z ľudového baroka. Štít je perforovaný dvoma obdĺžnikovými okienkami. Celá fasáda je lemovaná hladkým omietkovým rámom.

Literatúra a pramene:

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 09/2009

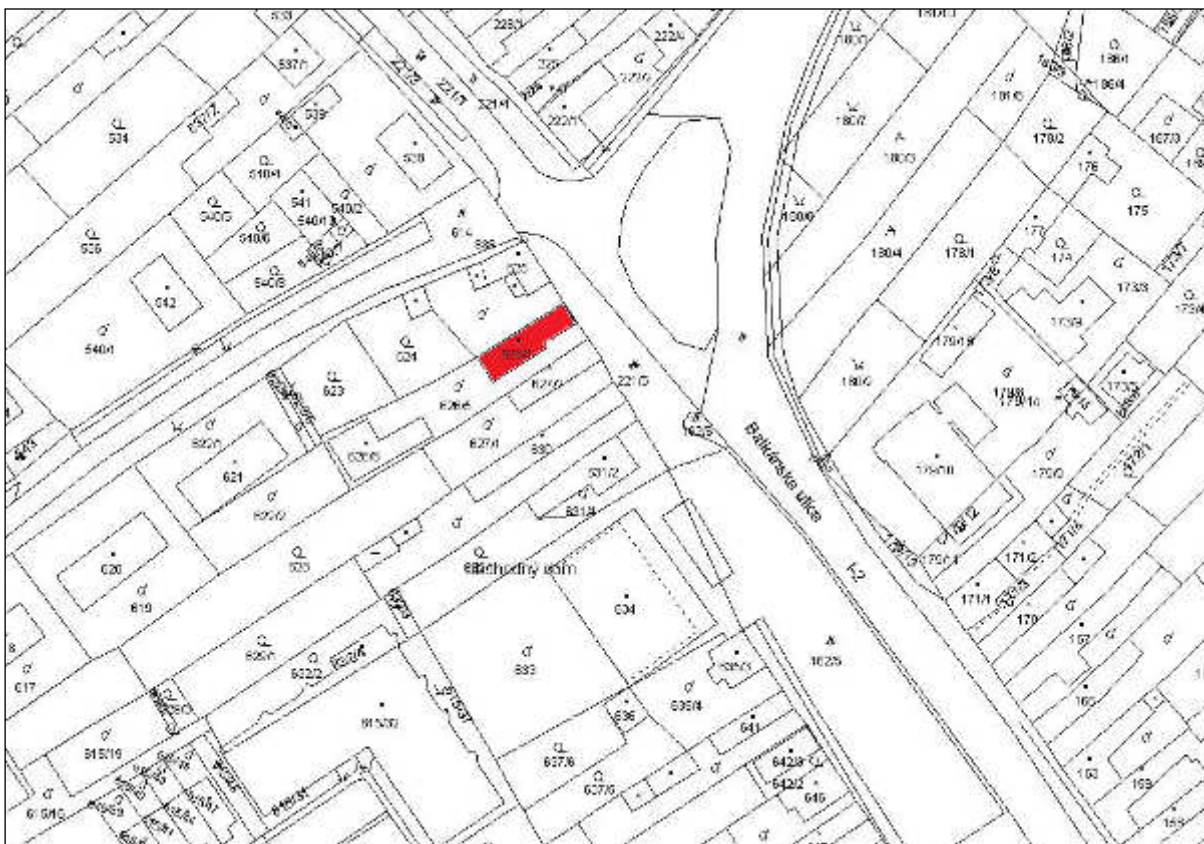

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE

Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-18

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Kováčova ul. č. 83
Adresa popisom: v radovej zástavbe ulice, v strede, na západnej strane

Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná

Názov pamätihodnosti: **obytný dom**

Foto:

Popis:

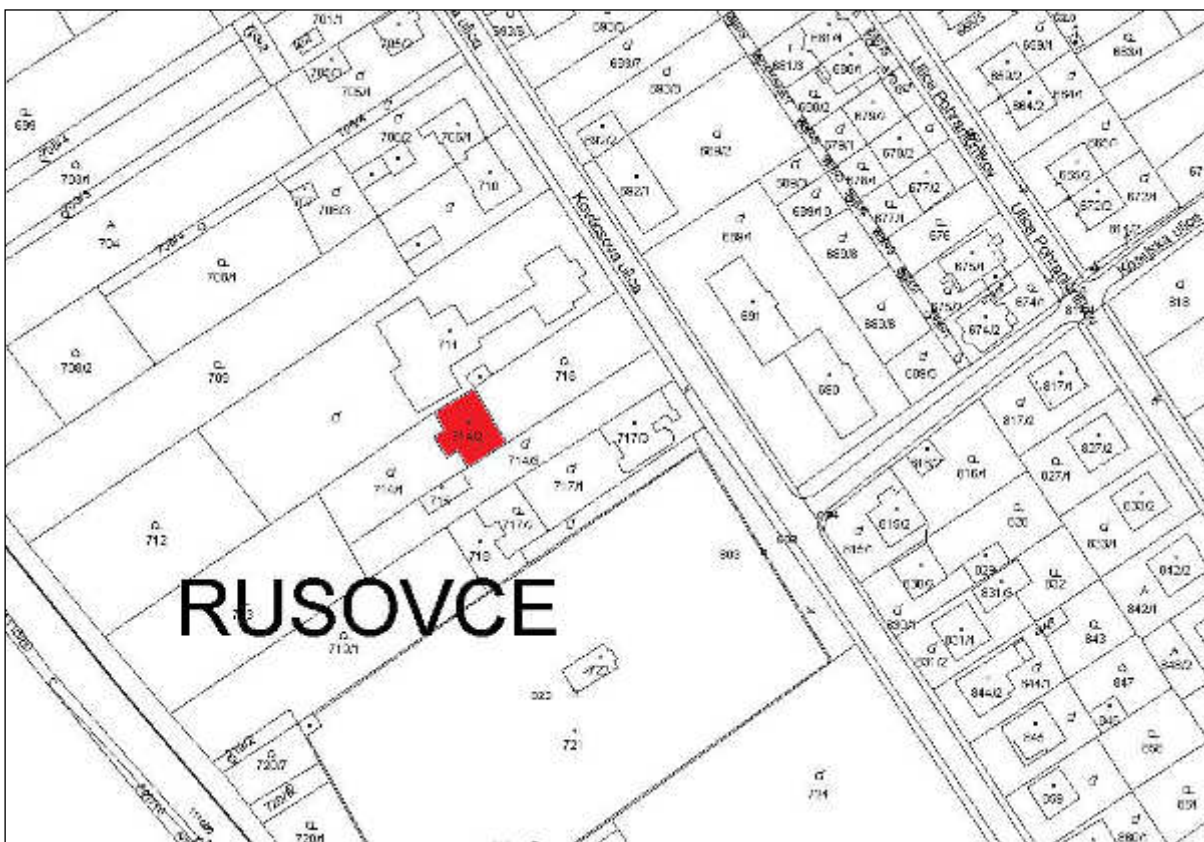
Objekt obdĺžnikového pôdorysu , prízemný s manzardovou strechou.

Literatúra a pramene:

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP
Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová
Dátum: 09/2009

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-19

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava - Rusovce

Adresa: Kováčsova ul. č. 87, 89
Adresa popisom: v radovej zástavbe ulice, v strede, na západnej strane
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **obytný dom**
Foto:

Popis:

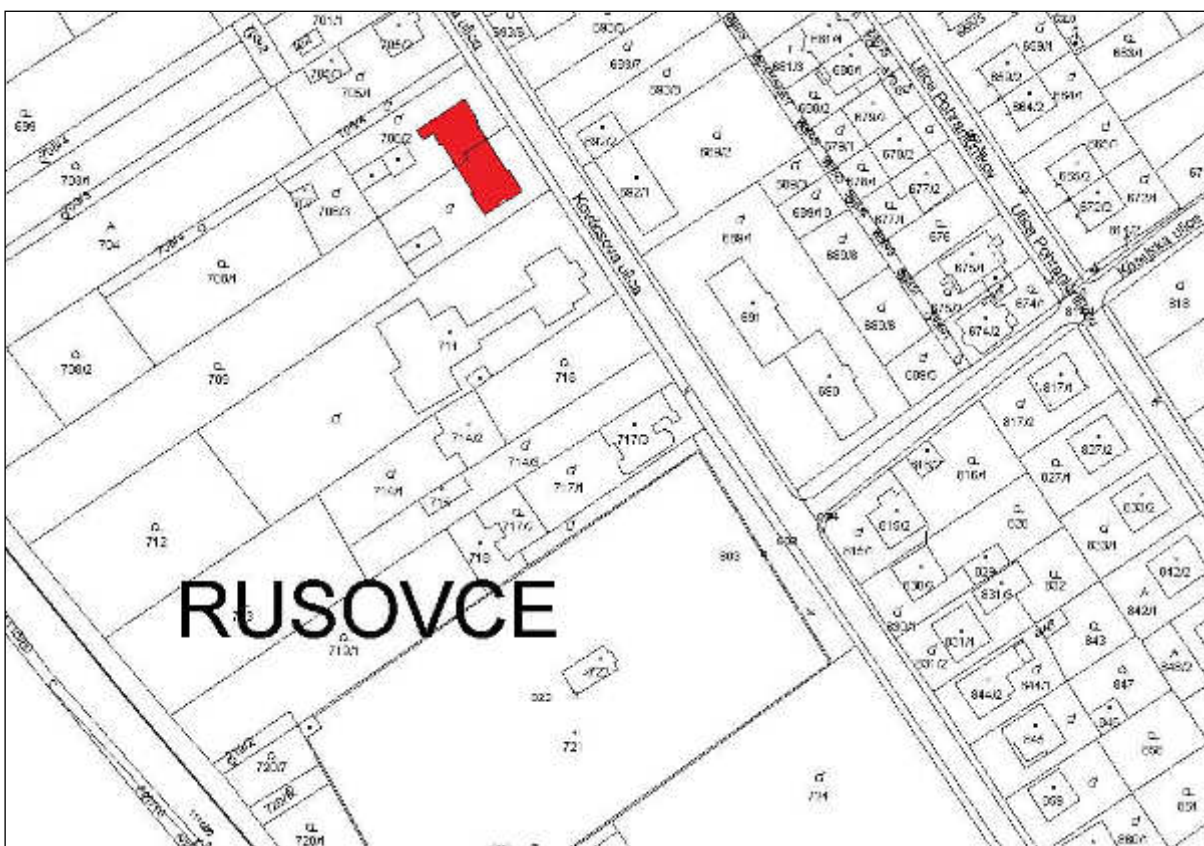
Zaujímavo riešená netypická architektúra obce. Dom na obdĺžnikovom pôdoryse so sedlovou strechou. Je prízemný, na koncoch dominujú fasáde štíty čerpané z ľudového baroka.

Literatúra a pramene:

Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP
Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová
Dátum: 09/2009

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

RUS-1A-20

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - **Rusovce**
Adresa: Balkánska ul. č. 65
Adresa popisom: v radovej zástavbe Balkánskej ulice, na západnej strane
Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **obytný dom**

Foto:

Popis:

Jeden z málo objektov obce so znakmi secesnej architektúry. Objekt je dvojpodlažný, plocha členená pásovou rustikou, okna poschodia majú šambránu hore v strede so ženským maskarónom. Fasádu ukončuje konzolová rímsa a atika v strede s polkruhovo ukončeným štítom.

Literatúra a pramene:

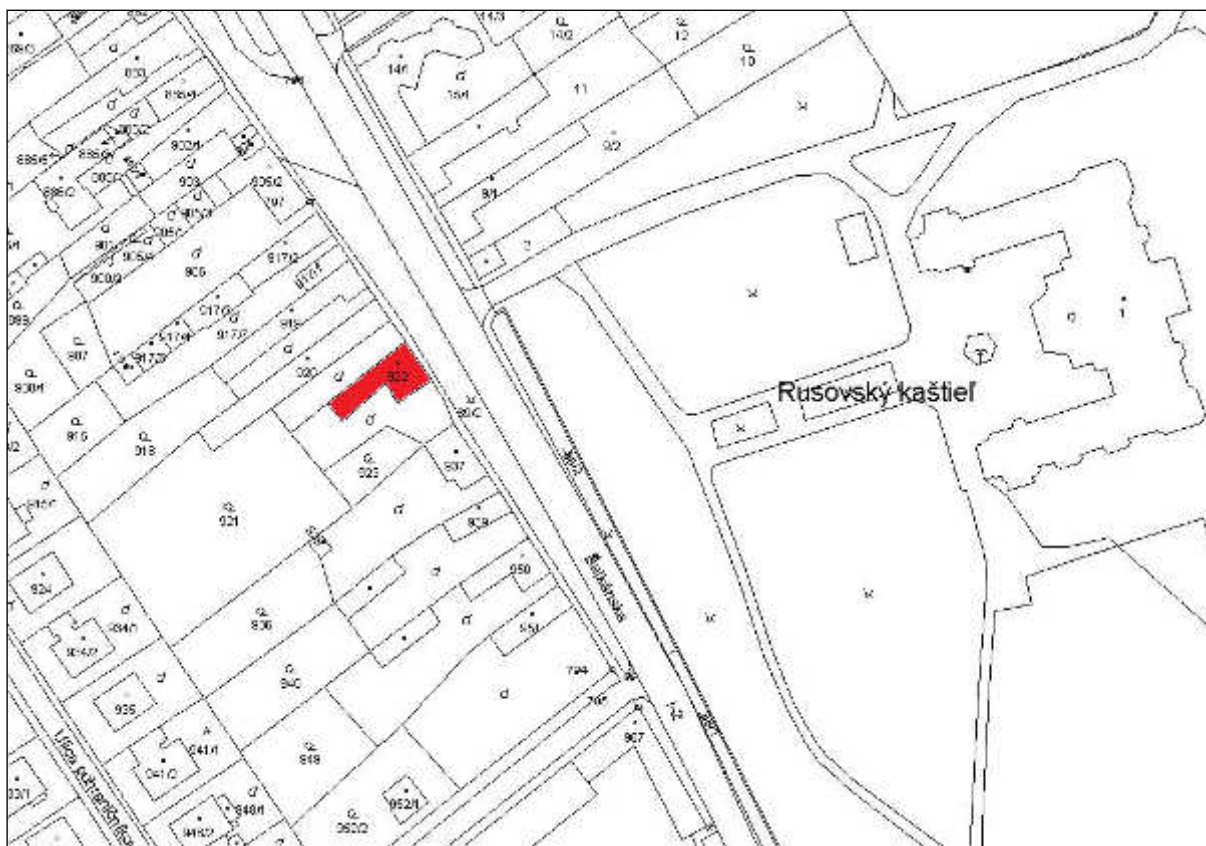
Spracoval: PhDr. Z. Zvarová, MÚOP

Autor fotodokumentácie: Z. Zvarová

Dátum: 09/2009

GKÚ Bratislava
Informatívna kópia z mapy
Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: Bratislava V
Obec: BA-m.č. RUSOVCE
Katastrálne územie: Rusovce

5.6. Grafická dokumentácia

Výkre č. 1 Vymedzenie územia PZ

Výkres č. 2 Zásady pamiatkovej ochrany

Výkres č. 4 Urbanistický vývoj kastela Gerulata